

CURIERUL UCRAINEAN



Luptați și veți învinge!

M. Ubravsky

Serie nouă, nr. 313-314 / iunie 2016

Revistă a Uniunii Ucrainenilor din România

Timp de 24 de ani, Ucraina independentă marca 9 Mai - Ziua Victoriei - după modelul sovietic /rusc. Sărbătorirea după acest model nu corespundea memoriei istorice a poporului ucrainean și nici tradițiilor europene, ducând la ignorarea unor pagini tragice ale celui de-al Doilea Război Mondial, la fixarea în conștiința cetățenilor a cultului războiului care a avut ca rezultat o permanentă confruntare în societate și o intensificare a influenței Federației Ruse asupra vieții sociale și politice din Ucraina.

Decretul președintelui Petro Poroșenko

URSS a intrat în cel de-al Doilea Război Mondial la 17 septembrie 1939 de partea Germaniei naziste. Trupele sovietice au invadat, în această zi, Polonia în sprijinul germanilor și au ocupat vestul Ucrainei și estul Belarusului. Timp de doi ani, Moscova a fost aliatul Berlinului. Această alianță a fost ruptă la 22 iunie 1941 odată cu invadarea URSS de către germani. Timp de un an, de la începutul războiului dintre Germania și URSS, Ucraina a fost ocupată de armatele celui de-al Treilea Reich. Regimul de ocupație nazist din Ucraina

catalogați drept „colaboraționiști” și „complici ai naziștilor”. Dar care este, de fapt, adevărul? După cum informează Ministerul Politicii Informaționale al Ucrainei și Institutul Ucrainean al Memoriei Naționale, în rândurile Armatei roșii au luptat aproape 7 milioane de cetățeni ucraineni, adică aproape 23% din totalul efectivelor forțelor armate ale URSS. Pierderile totale ale Armatei roșii au fost de 8-9 milioane de persoane, din care 3,5-4 milioane de ucraineni. Pierderile militare generale ale Ucrainei au reprezentat, practic, jumătate din

PARTICIPAREA UCRAINEI LA CEL DE-AL DOILEA RĂZBOI MONDIAL

privind „Manifestările prilejuate de împlinirea a 70 de ani de la încheierea celui de-al Doilea Război Mondial” și „Legea privind eternizarea victoriei împotriva nazismului în cel de-al Doilea Război Mondial din 1939-1945” au marcat începutul unei tradiții noi în ceea ce privește sărbătorirea zilelor de 8 și 9 mai în spirit european, al memoriei și reconcilierii.

Cel de-al Doilea Război Mondial a fost un conflict militar global al planetei noastre și cauza celor mai mari tragedii ale secolului al XX-lea. În acest conflict a fost implicată 80% din omenire, acțiunile militare fiind purtate în două treimi dintre statele existente în acel moment. În timpul acestui război s-au comis cele mai cumplite crime împotriva umanității din istorie (în special Holocaustul) și a fost folosită pentru prima dată, sperăm că și pentru ultima, arma nucleară. În armatele părților aflate în conflict au fost antrenate peste 110 milioane de soldați, pierderile totale de militari și civili fiind între 50 și 85 de milioane de oameni.

Pentru Ucraina, al Doilea Război Mondial a început la 1 septembrie 1939 odată cu invadarea Poloniei de către germani. În cadrul armatei poloneze au participat la acțiuni militare 110-120 de mii de ucraineni, 8 mii dintre aceștia pierzându-și viața în decurs de o lună.

Tot la 1 septembrie, Luftwaffe („armata aeriană germană”) a bombardat Lvivul și alte orașe ucrainene aflate atunci în componența Poloniei. Între 12 și 22 septembrie, Lvivul s-a aflat sub un dublu asediu, din vest de către armatele naziste, iar din est de către cele sovietice.

a fost unul dintre cele mai crunte din lume.

După victoria asupra Germaniei naziste, la 8 mai 1945, URSS s-a alăturat luptei împotriva



„Eliberatorii”, Kiev (1972)

Japoniei. Capitulara necondiționată a Japoniei, la 2 septembrie 1945, a însemnat sfârșitul celui de-al Doilea Război Mondial.

După 70 de ani de la încheierea războiului, propaganda rusă încearcă să minimalizeze contribuția celorlalte republici unionale la victoria asupra nazismului. Laurii victoriei sunt atribuiți exclusiv rușilor, ucrainenii fiind

pierderile Germaniei și ale aliaților ei vestici împreună. Pierderile demografice ireversibile ale RSS Ucrainene au fost de 13-14 milioane. Menționăm că primul care a ridicat steagul victoriei deasupra Reich-ului a fost ucraineanul Oleksii Berest; ulterior, din motive politice, acest adevăr a fost escamotat de conducerea sovietică, iar principalii eroi au fost declarați M. Egorov și M. Kantaria. De asemenea, unul dintre cei care au semnat Actul de capitulare a Japoniei a fost generalul ucrainean K. Derevianko.

Ucrainenii au luptat și în cadrul armatelor altor țări membre ale coaliției antihitleriste: în componența armatelor Marii Britanii și Canadei (45 de mii de persoane), Poloniei (120 de mii), SUA (80 de mii) și Franței (6 mii), în mișcarea de eliberare din Ucraina - 100 de mii în Armata Ucraineană de Insurgenți (UPA). În total, 7 milioane de oameni. Acești voluntari au făcut acte de eroism, prea puțin cunoscute de publicul larg. Alți ucraineni din Cehoslovacia, Iugoslavia și, în ultima parte a războiului, din România s-au alăturat armatelor naționale ale țărilor din care proveneau.

Peste 2,5 milioane de ucraineni au fost decorați cu ordine și medalii sovietice și occidentale, peste 2 mii au primit titlul de Erou al Uniunii Sovietice.

Ca o recunoaștere internațională a contribuției Ucrainei la victoria împotriva nazismului a fost acordarea RSS Ucrainene a statutului de membru fondator al ONU.

Ion ROBCIUC

Din viața organizației UUR

Comisia de etică și disciplină a Uniunii Ucrainenilor din România
Str. Radu Popescu, nr. 15, sector 1, București

Domnului
Marocico Ion,
Com. Șag, str. XXII, nr. 22B, jud. Timiș

Urmare ședinței Comisiei de etică și disciplină a UUR, întrunită la data de 09.06.2016, la sediul Organizației Județene Cluj a UUR, din municipiul Cluj-Napoca, str. I.B. Deleanu, nr. 64, urmare contestației d-voastră privind hotărârea Consiliului UUR nr. 1384/12.03.2016, în ceea ce privește excluderea d-voastră din calitatea de membru al Uniunii Ucrainenilor din România, membrii Comisiei au hotărât transmiterea notei privind neclaritățile pentru care Comisia de etică și disciplină a UUR, vă solicită lămuriri, cuprinzând 33 de întrebări, care vor ajuta membrii Comisiei în vederea luării unei hotărâri în ceea ce privește contestația d-voastră, răspunsuri care trebuie transmise la sediul central al UUR din București, str. Radu Popescu, nr. 15, sector 1, București și pe mail-ul secretariatului Uniunii uur.secretariat@gmail.com, până la data de 30.06.2016.

Totodată, sunteți invitat la ședința Comisiei programată pentru data de 21 iulie 2016, la sediul organizației Cluj a Uniunii Ucrainenilor din România, din Cluj-Napoca, str. I.B. Deleanu, nr. 64, pentru a vă susține contestația și răspunsurile la întrebările din nota privind neclaritățile pentru care Comisia solicită lămuriri.

Președintele Comisiei de etică și disciplină a Uniunii Ucrainenilor din România
prof. univ. dr. Ioan Ardelean

Comisia de etică și disciplină a Uniunii Ucrainenilor din România
Str. Radu Popescu, nr. 15, sector 1, București

NOTĂ privind neclaritățile pentru care Comisia de etică și disciplină a UUR solicită lămuriri de la dl Marocico Ion

1. Apreciați că începând cu anul 2015 s-a creat o stare conflictuală continuă între Dvs. și conducerea UUR?

2. Prin ce au contribuit organismele UUR la starea conflictuală?

3. Prin ce ați contribuit Dvs. la starea conflictuală?

4. Sunteți de acord că starea conflictuală a perturbat și perturbă grav activitatea UUR și a dăunat și dăunează la fel de grav reputației organizației noastre etnice?

5. Sunteți de acord că noile încercări la care a fost supusă unitatea și reputația organizației noastre vin în continuarea celor provocate de Morhan Dumitru, Grijac Alexa, Cuculea Daniel?

6. Dacă răspunsul la întrebarea precedentă este negativ, vă rugăm să ne indicați ce anume ați înțeles pentru înlăturarea acelor urmări. Dacă răspunsul la întrebarea nr. 5 este afirmativ, vă rugăm să ne precizați cum se explică solida-

rizarea Dvs. cu elemente dovedite ca infractoare?

7. Câte procese ați intentat UUR în anii 2015-2016 și cu ce scop?

8. Ați luat la cunoștință de demersurile similare ale lui Grijac Alexa și Gociu Adrian? Cum ați reacționat? Le apreciați sau le dezaprobați?

9. De ce ați contestat domnului Ștefan Buciuta de a-și încheia mandatul de președinte, dacă sentința de condamnare nu interzicea acest lucru?

10. Ați precizat vreunei autorități dintre cele la care ați făcut reclamații, că în cazul Buciuta Ștefan instanța penală a dispus suspendarea pedepsei accesorii a interzicerii unor drepturi? Ca jurist puteți contesta că suspendarea nu numai a pedepsei principale, ci și suspendarea pedepsei accesorii însemna că dl Buciuta putea să-și continue mandatul până la Congres?

11. Dacă n-ați făcut precizarea esențială că Înalta Curte a suspendat pedeapsa accesorie a dlui Buciuta, cum explicați această omisiune: prin neglijență, prin neștiință ori prin rea-credință?

12. Considerați că atitudinea Dvs. față de continuarea mandatului lui Buciuta Ștefan a fost expresia unei intransigențe deosebite sau a dorinței de a-l înlătura din funcție înainte de Congres?

13. În caz că explicați contestarea autorității fostului președinte al UUR exclusiv prin intransigența Dvs. morală, cum se explică faptul că în Parlament ați inițiat și susținut un proiect de lege prin care se înlătura exact învinovățirea faptelor identice cu cele imputate dlui Buciuta Ștefan?

14. Ați introdus vreo acțiune în instanță ca reprezentant al Uniunii? În ce calitate rezultată din lege ori statut v-ați erijat în reprezentant legitim al UUR?

15. Ați depus în vreunul dintre procesele pe care le-ați intentat sau la care ați participat împotriva UUR copie xerox a legitimației de deputat? Dacă da, în ce scop?

16. Ați chemat în judecată ca pârâți pe toți participanții la Congresul VII al UUR? Doriți să se repete Congresul în sala de judecată? Doriți ca delegații să-și divulge votul secret?

17. Ați mijlocit sau nu ca peste 40 de participanți la acel proces cu 160-170 de pârâți să fie reprezentați de prietenul Dvs. Gociu Adrian? Au iscălit persoanele respective vreo împuternicire în acest sens, așa cum prevede legea?

18. Cum se potrivește exigența Dvs. morală cu calitatea lui Gociu Adrian de inculpat trimis în fața Curții de Apel Timișoara pentru penibile fapte de înșelăciune?

19. De ce ați solicitat suspendarea înregistrării lucrărilor Congresului VII?

20. Sunteți de acord că modificările intervenite în structura conducerii unei asociații cum este UUR se fac succesiv, în ordinea evenimentelor care le generează?

21. Nu era normal și legal să se facă înregistrarea în termenul legal, iar eventuala anulare să fie înregistrată ulterior, dacă ar fi cazul?

22. Negați că tactica de a se suspenda procedura de înregistrare a fost de natură să paralizese timp îndelungat capacitatea UUR de a-și desfășura activitatea?

23. Cum ați ajutat UUR să funcționeze în condițiile împiedicării înregistrărilor legale?

24. Este adevărat că ați chemat în instanță, ca pârâți, peste 160 de membri ai Uniunii noastre pentru singura vină de a fi participat la Congresul VII?

25. Recunoașteți că ați deschis „Procesul celor 160” fără a indica adresele lor - cum vă obligă legea - ceea ce a provocat o întârziere de peste 7 luni a începerii judecății?

26. Recunoașteți că în aceste 7 luni ați făcut numeroase demersuri ca RADA și PREZIDIUL EXECUTIV să nu poată funcționa?

27. Ați afirmat în instanță că UUR trebuia să indice adresele pârâților Dvs.? Cui și când ați solicitat acest lucru?

28. În plus, vă întrebăm ca jurist: care este textul de lege pe care se întemeiază pretenția Dvs. ca unul dintre pârâți, UUR să indice domiciliile celorlalți pârâți?

29. Dacă afirmați că nu ați cunoscut adresele, ce alte posibilități legale ați folosit pentru ca procesul să nu stagneze 7 luni, întrerupând activitatea Uniunii?

30. În afară de „Procesul celor 160”, ați mai făcut și alte demersuri pentru blocarea funcționării UUR, cum ar fi insistențe la Bancă sau amenințări la Departamentul pentru Relații Interetnice? Cu ce scop?

31. Ați invocat în demersurile Dvs. contra UUR calitatea Dvs. de deputat?

32. Cum ați susținut, ca deputat, interesele comunității etnice pe care o reprezentați?

33. Vă întrebăm pentru că ați fost recomandat de UUR și comportamentul Dvs. afectează prestigiul întregii comunități etnice: aveți de precizat, de corectat sau de completat ceva la declarația de avere pe care ați depus-o la Camera Deputaților?

Președintele Comisiei de etică și disciplină a Uniunii Ucrainenilor din România
prof. univ. dr. Ioan Ardelean

Responsabilitatea pentru opiniile exprimate în paginile Curierului ucrainean revine în exclusivitate autorilor. Redacția nu-și asumă obligațiile legate de conținutul materialelor și nu returnează articolele nepublicate.

CURIERUL UCRAINEAN

Strada Radu Popescu, nr. 15,
sector 1, București
Telefon: 021.222.0724,
Tel./fax: 021.222.0737
E-mail:
curierul.ucrainean@gmail.com

Redactor-șef:
Ion Robciuc

Redactori:
Kolea Kureliuk

Tehnoredactare:
Ștefania Ganciu
Tiparul executat la

Tipografia
„S.C. SMART
ORGANIZATION SRL“
ISSN 1223-5210

Conferința Internațională „Cultura și Presa în Spațiul European“

Facultatea de Litere, prin Departamentul de literatură, lingvistică și jurnalism din cadrul Universității „Dunărea de Jos“ din Galați, a organizat, în intervalul 27-28 mai a.c., o Conferință Internațională intitulată „Cultura și Presa în Spațiul European“, având ca temă „Presa minorităților etnice din România“. Printre organizatori ai acestui eveniment cultural s-au numărat Biblioteca Județeană „V.A. Urechia“, Asociația Română de Istorie a Presei, Union de la Presse Francophone - section roumaine, Asociația Istoricilor din Republica Moldova, Societatea de Științe Istorice din România și Institutul de Cultură al Românilor din Voivodina (Serbia). La această conferință au luat parte și reprezentanții organizațiilor etnice ale armenilor, evreilor, grecilor și ucrainenilor din Galați.

Cea de-a opta ediție a Conferinței Internaționale „Cultura și Presa în Spațiul European“ dezbate un subiect foarte important. Din 1918, în Constituția României este stipulat faptul că „statul român este un stat național, unitar și indivizibil. Astfel, alături de români s-au așezat foarte multe nații și, de-a lungul timpului, toți acești oameni s-au numit români“, a precizat la deschiderea conferinței prof. univ. dr. Cătălin Negoită. Ajunsă la a opta ediție, Conferința profesorilor de la specializarea „Jurnalism“ a pro-

pus și a scos în evidență modul în care presa minorităților etnice din România s-a aliniat la marile comandamente ale timpului, raportul dintre majoritate și minoritate, marile teme naționale reflectate în publicațiile minorităților, dar și portrete ale unor jurnaliști care și-au declarat apartenența la o comunitate. Manifestarea s-a adresat cadrelor didactice din învățământul universitar și preuniversitar, masteranzilor și doctoranzilor, cercetătorilor științifici, bibliotecarilor, studenților, tuturor celor pasionați de istoria presei din țara noastră. Conferința internațională a reunit profesori universitari din România, Republica Moldova, Serbia și Franța, studenți ai Universității „Dunărea de Jos“ din Galați, precum și reprezentanți ai minorităților etnice. Vocea românilor din Serbia a fost reprezentată de academicianul Costa Roșu, de la Institutul de Cultură al Românilor din Voivodina, care a prezentat un studiu referitor la „Presa scrisă la românii din Serbia“.

Dr. Nicolas Trifon de la Universitatea din Paris III, a prezentat tema „Presa aromânească din diaspora în anii 1980 și dezbaterile pe tema identității lor în România după Revoluție“. Pe lângă cadrele didactice de la Universitatea „Dunărea de Jos“, la deschiderea conferinței au fost prezenți și Sorin Blumer, președinte al Comunității Evreilor din Galați, prof. univ. dr.

Anul acesta, ONG-Fest s-a desfășurat la 21-22 mai, în Parcul Herăstrău, cu care bucureștenii s-au obișnuit deja. De această dată, „ONG-Fest“ a vorbit despre inovarea civică, despre organizații neguvernamentale care caută permanent soluții pentru problemele societății, de cele mai multe ori cu resurse reduse. Aceste organizații au participat și la spectacole de muzică și dans tradițional sau modern.

După cum au concluzionat organizatorii, printre care s-a numărat și Departamentul pentru Relații Interetnice din cadrul Guvernului României, „ONG-Fest“ 2016 a însemnat: peste 40000 de vizitatori, 170 de organizații neguvernamentale participante din România și din afara țării, 15 instituții publice participante, 90 de activități creative și educative, 40 de dezbateri și seminarii și peste 40 de momente artistice și concerte desfășurate pe scena festivalului.

Uniunea Ucrainenilor din România a convenit ca în acest an organizația să se prezinte cu obișnuita-i expoziție de cărți și publicații, editate de aceasta, să ia parte la unele dezbateri care privesc organizația noastră (problematică de care s-a ocupat domnul Mihai Traista) și să participe la spectacolul minorităților naționale pe o scenă special amenajată în aer liber (sector de care trebuia să mă ocup personal).

Formația care a fost aleasă să participe la spectacol a fost reprezentanta UUR din Bucu-

rești - formația vocal-instrumentală „Zorea“, proaspăt reactivată.

După ce în anul 2014, ansamblul „Zorea“ și-a încetat activitatea (mai continua doar grupul instrumental, din când în când), în ultima vre-



me auzeam tot mai des voci care solicitau reluarea activității cultural-artistice în București, pe mulți apucându-i dorul de „Zorea“ și de muzica ucraineană. Câțiva tineri, proaspeți studenți în Capitală și alții cu ceva experiență în domeniu, se angajau să înceapă iarăși repetițiile. Însă tot nu apărea imboldul necesar pornirii!

Atunci când am fost anunțată de domnul președinte Petrețchi Nicolae că ni se solicită participarea, peste câteva săptămâni, la ONG-Fest, acțiune la care formația noastră a mai luat parte, am considerat că acum a sosit momentul s-o pornim la drum.

Având-o ca președintă a Organizației de Femei din București pe Zenovia Mandiuc, o doamnă inimoasă, cu experiență, cu spirit organizatoric dezvoltat și cu o voce deosebită, nu ne-a fost foar-

HOTĂRÂRE A SFÂNTULUI SINOD AL BISERICII ORTODOXE ROMÂNE

Sfântul Sinod al Bisericii Ortodoxe Române s-a reunit în ședință de lucru, sub președinția Preafericitului Părinte Patriarh Daniel, în zilele de 6 și 7 iunie 2016, în Sala Sinodală din Reședința Patriarhală.

Între hotărârile luate de ierarhii Sfântului Sinod menționăm „organizarea unei parohii ortodoxe ucrainene la București, în componența Vicariatului Ortodox Ucrainean din cadrul Patriarhiei Române“.

(„Lumina“, XII (2016), nr. 132, p.3)

Marian Petcu de la Universitatea București, conf. univ. dr. Silvia Grossu de la Universitatea de Stat din Republica Moldova, precum și Tudor Doru Ursu, director al Institutului de Cultură al Românilor din Voivodina.

Potrivit programului conferinței, membrii comitetului științific și organizatorii au efectuat o excursie de documentare peste Prut, în orașul Cahul (Republica Moldova).

Vichentie NICOLAICIUC,
președinte al Organizației Galați a UUR

Ucrainenii prezenți din nou la ONG-Fest

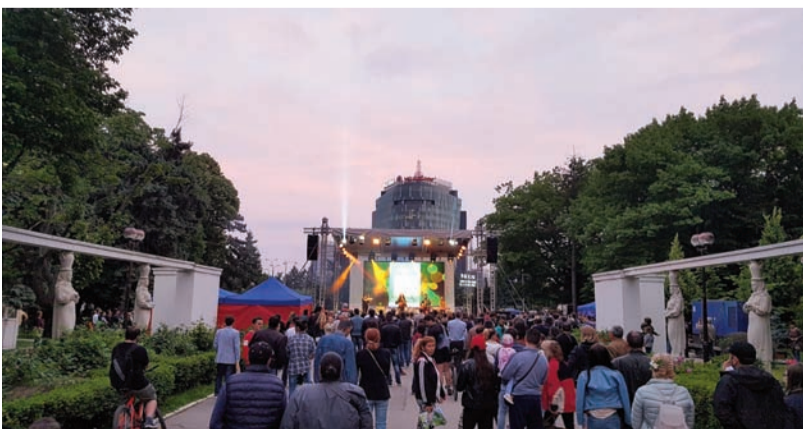
te greu să reîncepem repetițiile și să ne mobilizăm.

Păcat că - ca o paranteză - tinerii noștri studenți sunt mult prea ocupați și le rămâne foarte puțin timp pentru activități culturale! Pe lângă faptul că studiază, mulți dintre ei sunt determinați să și muncească destul de greu. Este aberant ca atunci când termini facultatea, la o eventuală angajare, să te întrebe: ce experiență ai în domeniu...

În fine, cu toate emoțiile inerente începutului și de a ne afla din nou pe scenă, formația s-a prezentat destul de bine, chiar la înălțime, după cum au apreciat mulți spectatori. Instrumentiștii, cu experiența lor înaltă, au susținut partea vocală, iar vioara a dat farmec aparte interpretării. Pe lângă câțiva membri vechi ai grupului „Zorea“, sunt și membri noi, entuziaști, care își exprimă dorința fermă ca activitatea lor să continue. Bineînțeles că în condițiile în care ei vor fi solicitați să evolueze, măcar din când în când, vor avea și motive de a se mobiliza (și nu așa cum s-a întâmplat cu ansamblul nostru dinaintea care, nefiind solicitat de cine trebuia, nu a mai avut motivația repetițiilor și a perpetuării).

Și să termin pe un ton optimist. Să ne bucurăm, așadar, că folclorul nostru ucrainean continuă să fie promovat în România și că ni se oferă posibilitatea de a fi prezenți, alături de alte minorități naționale și organizații neguvernamentale, la acțiuni culturale complexe, precum a fost cea din Herăstrău - ONG-Fest 2016! Felicit organizatorii și sponsorii acțiunii, precum și comitetul UUR din București că a reușit în acest an, mai mult ca oricând, să se implice în acest proiect cultural de însemnătate națională și, chiar, internațională.

Iaroslava-Oresia COLOTELO



Olimpiada de Limba și Literatura Ucraineană Maternă, etapa națională

În perioada 18-21 aprilie a.c., a avut loc, în județul Suceava, Olimpiada de Limba și Literatură Ucraineană Maternă, etapa națională.

Olimpiada s-a desfășurat la Colegiul Național de Informatică „Spiru Haret” din Suceava conform Regulamentului-cadru de organizare și desfășurare a competițiilor școlare elaborat de M.E.N.C.Ș.

Deschiderea oficială a avut loc la data de 18 aprilie 2016, în Sala de conferințe de la Iulius Mall Suceava la care au participat: prof. Codrea Elvira, consilier M.E.N.C.Ș., prof. Lazăr Gheor-



ghe, inspector școlar general, IȘJ Suceava, prof. Scutaru Gabriela, inspector școlar general adjunct, IȘJ Suceava, prof. dr. Cuciurean Cristian, inspector școlar general adjunct IȘJ Suceava, lector univ. dr. Gavril Anamaria, USV Suceava, președinte al Comisiei Centrale, prof. Albu Cristina Maria, inspector școlar pentru minorități, IȘJ Suceava, prof. Crăciun Petru, inspector școlar pentru fizică, IȘJ Suceava, membrii Comisiei Centrale a olimpiadei, membrii Comisiei Județene de organizare a olimpiadei.

În sală a fost organizată o expoziție care a cuprins lucrări ale elevilor, modele de cusături tradiționale huțule, carte ucraineană și un atelier de încondeiat ouă la care au lucrat elevi de la Școala Gimnazială din Paltinu, coordonați de doamna profesor Sauciuc Elena Elizabet.



Ansamblul „Kozaciok” de la Școala Gimnazială din Bălcăuți, coordonat de prof. Șoiman Petru, a susținut un moment artistic deosebit.

Domnul profesor Chideșciuc Ioan și-a prezentat cărțile despre poetul național ucrainean Taras Șevcenko.

Comisia Centrală a olimpiadei a fost alcătuită din: președinte lector univ. dr. Gavril Anamaria – USV Suceava, președinte executiv Codrea Elvira, consilier M.E.N.C.Ș., vicepreședinte Petrașcu Roman – Universitatea București, secretar Sauciuc Ilie – IȘJ Suceava, prof. evaluator Maleariu Simona – IȘJ Maramureș, prof. evaluator Mihoc Lucia – IȘJ Suceava, prof. evaluator Cîmpeanu Ion – IȘJ Timiș, prof. evaluator Codrea Emilia – Liceul Pedagogic „Taras Șevcenko” din Sighetu Marmăției, prof. evaluator Crainiciuc

Antoneta – Colegiul Tehnic „Lațcu Vodă” din Siret, Suceava, prof. evaluator Știubianu Anca – Școala Gimnazială din Bălcăuți, Suceava, prof. evaluator Tivodar Dorin – Liceul Tehnologic din Ruscova, Maramureș, prof. evaluator Corneșcian Nicolae – Școala Gimnazială din Variaș, Timiș, prof. evaluator Bobic Mihai – Școala Gimnazială din Cornuțel, Caraș-Severin.

Au participat elevi din clasele VII-XII din județele Arad, Botoșani, Caraș-Severin, Maramureș, Suceava și Timiș care au fost însoțiți de cadrele didactice desemnate de inspectoratele școlare de proveniență.

Proba scrisă s-a desfășurat la data de 19 aprilie 2016.

Nu au existat contestații. Comisia a afișat rezultatele finale și a acordat premiile după cum urmează:

Premiul I: Șoiman Natașa, clasa a VII-a, Școala Gimnazială din Bălcăuți, Suceava; Bodnariuc Mihai, clasa a VIII-a, Școala Gimnazială din Valea Vișeului, Maramureș; Schipor Cezara Nicoleta, clasa a IX-a, Colegiul Tehnic „Lațcu Vodă” din Siret, Suceava; Grigoraș Alin, clasa a

X-a, Colegiul Tehnic „Lațcu Vodă” din Siret, Suceava; Nichifuriuc Georgiana, clasa a XI-a, Colegiul Național „Eudoxiu Hurmuzachi” din Rădăuți, Suceava; Cherniciuc Denisa, clasa a XII-a, Colegiul Tehnic „Lațcu Vodă” din Siret, Suceava.

Premiul II: Bilcec Rahela-Jessica, clasa a VII-a, Școala Gimnazială din Crăciunești, Maramureș; Cozaciuc Lorena Denisa, clasa a VIII-a, Școala Gimnazială din Bălcăuți, Suceava; Cureliuc Emanuela, clasa a IX-a, Colegiul Tehnic „Lațcu Vodă” din Siret, Suceava; Luțac Alexandru Vasile, clasa a X-a, Liceul Pedagogic „Taras Șevcenko” din Sighetu Marmăției, Maramureș; Harasemiuc Denisa, clasa a XI-a, Colegiul Tehnic „Lațcu Vodă” din Siret, Suceava; Cail Ionela Paulina, clasa a XII-a, Liceul Pedagogic „Taras Șevcenko” din Sighetu Marmăției, Maramureș.

Premiul III: Dubei Denisa, clasa a VII-a, Școala Gimnazială din Rona de Sus, Maramureș; Lontea Lavinia, clasa a VIII-a, Școala Gimnazială din Remeți, Maramureș; Costiuc Cezara Vanessa, clasa a IX-a, Colegiul Tehnic „Lațcu Vodă” din Siret, Suceava; Havrilyak Emanuela Diana, clasa a X-a, Liceul Pedagogic „Taras Șevcenko” din Sighetu Marmăției,

Maramureș; Grigoraș Mădălina, clasa a X-a, Colegiul Tehnic „Lațcu Vodă” din Siret, Suceava; Beuca Irina, clasa a XII-a, Colegiul Național „Julia Hasdeu” din Lugoj, Timiș.

Mențiuni: Usatiuc Emanuela, clasa a VII-a, Școala Gimnazială din Bălcăuți, Suceava; Rahovan Crina Andreea, clasa a VIII-a, Școala Gimnazială din Rona de Sus, Maramureș; Perojuc Svetlana, clasa a IX-a, Liceul Pedagogic „Taras Șevcenko” din Sighetu Marmăției, Maramureș; Chiriuc Natașa Alexandra, clasa a X-a, Colegiul Tehnic „Lațcu Vodă” din Siret, Suceava; Gondenca Ionela Diana, clasa a XI-a,



Liceul Pedagogic „Taras Șevcenko” din Sighetu Marmăției, Maramureș.

După susținerea probei scrise elevii și profesorii însoțitori au vizitat Universitatea „Ștefan cel Mare” din Suceava și Cetatea de Scaun a Sucevei. În seara aceeași zile, sponsorii SC Divinio SRL Bălcăuți (Șoiman Vasile) și SC Cătălina Green SRL Bălcăuți (Homeniuc Ilie) au oferit câte 65 de lei tuturor participanților.

Miercuri, 20 aprilie 2016, a fost organizată o excursie pentru toți participanții (elevi, profesori) pe traseul: Suceava – Gura Humorului – Câmpulung Moldovenesc – Moldova Sulița (Herghelia de cai huțuli de la Lucina). Costurile integrale au fost suportate de partenerul la organizarea Olimpiadei de Limba Ucraineană Maternă, Uniunea Ucrainenilor din România.

Joi, 21 aprilie 2016, a avut loc festivitatea de premiere în sala de protocol de la Hotel „Gloria” Suceava. Au participat: prof. Domokos Szocs, Director M.E.N.C.Ș., prof. Codrea Elvira, consilier M.E.N.C.Ș., prof. Lazăr Gheorghe, inspector școlar general, IȘJ Suceava, prof. Scutaru Gabriela, inspector școlar general adjunct, IȘJ Suceava, lector univ. dr. Gavril Anamaria, USV Suceava, președinta Comisiei Centrale, ec. Petrețchi Nicolae Miroslyav, președintele UUR, membrii Comisiei Centrale a olimpiadei, membrii Comisiei județene de organizare a olimpiadei.

Toți elevii au fost premiați. S-au oferit premii în bani de la M.E.N.C.Ș. și câte un stick personalizat fiecărui participant care a fost obținut printr-un proiect realizat de IȘJ Suceava prin inspectorul pentru minorități, Ilie Sauciuc.

Uniunea Ucrainenilor din România, prin președintele Petrețchi Nicolae Miroslyav, a oferit premii în bani elevilor premiați, câte o cămașă tradițională ucraineană membrilor Comisiei Centrale și cărți în limba ucraineană tuturor participanților.

Elevii de la Școala Gimnazială din Vatra Moldoviței, coordonați de doamna profesor Pușcă Ilaria, au prezentat un program artistic.



Olimpiada s-a încheiat cu o masă festivă oferită de Uniunea Ucrainenilor din România.

La buna desfășurare a acestei olimpiade și-au adus contribuția: partener - Uniunea Ucrainenilor din România; sponsori - Iulius Mall Suceava, SC Sav-Com SRL Suceava, SC Dinivio SRL Bălcăuți, SC Cătălina Green SRL Bălcăuți, SC Nicoforest SRL Paltinu, SC Faustino SRL Paltinu, SC Dan Gigi SRL Vatra Moldoviței, SC Ucitemar SRL Ciumârna.

prof. Ilie SAUCIUC

Proiectul *Ziua mondială a diversității culturale*, organizat de Departamentul pentru Relații Interetnice în strânsă cooperare cu Ministerul Afacerilor Externe și în parteneriat cu Parlamentul României se alătură unei serii de inițiative comune, menite să promoveze obiectivele și principiile Alianței Civilizațiilor, inițiativă a ONU care are vocația de a constitui punți de legătură între popoare și culturi.

În cadrul acestui proiect, la 19 mai 2016, în incinta Palatului Parlamentului, sala „Brâncuși”, a avut loc o importantă reuniune, la care au participat reprezentanți ai corpului diplomatic, parlamentari, reprezentanți guvernamentali și ai organizațiilor minorităților naționale, personalități culturale și jurnaliști. M-am bucurat să fiu invitată, alături de foștii mei colegi din Ministerul Culturii (domnul Carol König și doamna Magdolna Grosu) și să-mi revăd foarte mulți colaboratori culturali și prieteni de la diverse etnii și instituții.



Pe agenda evenimentului au fost incluse:

- Alocuțiuni pe tema semnificației evenimentului, organizat sub egida Alianței Civilizațiilor, inițiativă a ONU; au luat, cu acest prilej, cuvântul: domnul Sergiu Nistor, consilier prezidențial din Administrația Prezidențială, domnul Dragoș Gabriel Zisopol, deputat, președintele Uniunii Elene din România, doamna Daniela Gîțman, secretar de stat, Ministerul Afacerilor Externe, domnul Aledin Amet, secretar de stat, Departamentul pentru Relații Interetnice în cadrul Guvernului României.

- Vernisajul expoziției *Arta – spațiu al dialogului intercultural* prezentare realizată de domnul Ștefan Balog, artist plastic, președintele Fundației Inter-Art Aiud;

Ziua mondială a diversității culturale marcată la Palatul Parlamentului

- Ceremonia de acordare a diplomelor de merit „Dimitrie Cantemir” pentru perioada acoperită de cel de-al treilea Plan național pentru Alianța Civilizațiilor;

- Moment artistic susținut de ansamblul „Ciubek” al Comunității Rușilor-Lipoveni din România, soprana Daiana Melek Gavrilăscu – din partea Uniunii Democratice a Tătarilor Turco-Musulmani din România și ansamblul „Kymata” din Ploiești al Uniunii Elene din România.

Din păcate, Uniunea Ucrainenilor din România, precum și multe alte minorități naționale, din rândul celor 19, nu și-au trimis, de această dată, mesagerii lor culturali. Probabil, le va veni rândul în anul viitor sau în anii care vor urma.

Toți artiștii au evoluat impecabil, făcând o impresie deosebită oaspeților și organizatorilor prezenți în sală. În timpul acestui spectacol am trăit, la un moment dat, o clipă mai specială. Vechea mea cunoștință și prietenă, Daiana Melek Gavrilăscu, pe care nu am mai întâlnit-o de câțiva ani, în timp ce cânta, observându-mă, s-a apropiat de mine și m-a îmbrățișat cu căldură. Amândouă am simțit plăcuta revelație a revederii.

Domnul Teofil Rendiuk, însărcinat cu afaceri a.i. al Ucrainei în România, prezent la acest eveniment, a considerat că acest gest simbolizează întărirea relației de prietenie dintre poporul ucrainean și cel al tătarilor crimeeni, care are loc în această perioadă, având amândouă năzuința de restabilire a unității dintre Crimeea și Ucraina.

După concertul doamnei Melek, am avut ocazia să discutăm, împreună cu reprezentantul Ambasadei Ucrainei și cu colegii mei, despre minunata cântăreață de origine tătară, Jamala, din Ucraina, care a câștigat Eurovisionul din acest an cu piesa „1944”, dedicată comemorării deportării

tătarilor crimeeni. Am căzut cu toții de acord că a avut o evoluție excepțională și Ucraina poate fi mândră de acest rezultat, iar tătarii au avut un reprezentant demn la acest concurs. Este un prilej de bucurie și mândrie pentru ambele popoare și pentru Ucraina, în mod special.

De altfel, acestui eveniment trist al deportării tătarilor din Crimeea de către ruși, Ambasada Ucrainei a acordat întotdeauna o atenție deosebită, organizând și în acest an, chiar la data de 18 mai, ziua comemorării, o întâlnire pe această temă la Centrul Cultural Informațional, unde a fost invitați mulți ucraineni, tătari, cât și prietenii lor români care susțin cauza tătarilor crimeeni, aflați și azi în suferință. Despre succesul Jamalei s-a discutat, deopotrivă, și s-a urmărit un film.

Revin, spunând că este plăcut să observi cum astfel de reuniuni multiculturale, chiar și de scurtă



durată, contribuie la o mai bună înțelegere între oameni, la întărirea relațiilor de prietenie dintre minoritățile naționale din țara noastră. Și doresc pe această cale să mulțumesc DRI, iar doamnei Rodica Precupețu, în mod special, că mi-a oferit și mie acest minunat prilej.

Iaroslava-Oresia COLOTELO

A fost odată... „Berizka”

Undeva în jurul anului 2000, în Timișoara s-au adunat câțiva tineri și au format Organizația de Tineret a UUR din acest județ. Încetul cu încetul aceștia și-au anunțat neamurile, prietenii, colegii, vecinii care erau (sau nu) ucraineni.

Existând deja un apartament al UUR, care era sediul filialei Timiș, ne-am gândit să ne întâlnim acolo săptămânal.

Asa s-a și întâmplat. Aici s-au legat prietenii, ba chiar câteva familii noi au apărut din aceste întâlniri (de ex., familiile Crasneanic Sorin și Alina, Ardelean Cristian și Raluca etc.). Și ce să tot povestești, timid, stângaci am început să cân-



tăm. Inevitabilul s-a produs: „Ne place să cântăm cântece ucrainene”. Se știe despre muzica ucraineană că alină suflete, schimbă stări sufletești, aduce multă bucurie, dar și nostalgie.

Așa a început să înflorească „Berizka” din Timișoara. Tinerii așteptau cu entuziasm ziua de miercuri a fiecărei săptămâni, când la ora 18.00 începeau „repetițiile”.

Ba chiar „Berizka” a cântat și în biserică. Atunci când la subsolul Catedralei din Timișoara se organizau liturgiile ortodoxe în limba ucraineană, acest cor, sau grup dădea răspunsurile preotului.

Au început și spectacolele, alte emoții. În timp, cu sprijinul UUR s-au făcut și costumele. Am participat pe scenele din Timiș (Știuca, Darova, Timișoara etc.), dar și la Tirnova – Arad și Copăcele – Caraș-Severin.

Așadar, miercuria, la UUR Timișoara era forfotă mare: în camera principală se întâlneau „cei maturi”, unde „se pune țara la cale”, în came-

ra din mijloc, dna prof. Iulia Hrin Ardelean îi învăța pe copii tainele cititului și scrisului în limba ucraineană, iar în camera „mică” răsunau râsete, muzica ucraineană. În scurt timp, camera „mică” a devenit „prea mică”, neîncăpătoare. „Berizka” avea deja o coroană bogată de crengi.

A fost frumos, dar din păcate tot ce e frumos durează puțin. „Berizka”, deși avea o coroană bogată, nu a fost întreținută, a fost neglijată, iar frunzele ei au început una câte una să cadă, apoi



o ramură și încă una... până s-a ofilit de tot. Ea a rămas doar în amintirea celor care cândva erau rădăcina, tulpina, crengile cu frunze...

Poate cândva va reînvia sau, de ce nu, va fi plantată o alta.

Simona LIBER-LĂNCRĂNAN

Cea de-a XIII-a ediție a Cupei Interetnice Bucovina s-a desfășurat la Suceava, în perioada 27-28 mai 2016, și s-a bucurat de un real succes. În acest an, pe lângă comunitatea de ucraineni reprezentată de ansamblul „Kozaciok” din Bălcăuți, au mai participat cinci delegații etnice din județul Suceava, și anume: polonezi – Uniunea Polonezilor din România, Soloneț, ger-

Ucrainenii - vicecampioni ai Cupei Interetnice Bucovina

această manifestare cultural-sportivă. „Participăm de cinci ani consecutiv, iar



mani – Asociația Româno-Germană Bukowina, rromi – comunitatea rromă din Gulia Dolhasca și italieni, reprezentați de RO.AS.IT Asociația Italianilor din România. Au fost prezenți și invitați tradiționali din Cernăuți și Republica Moldova. Delegațiile tuturor minorităților au fost formate din cinci fete și cinci băieți și coordonatorul. Din delegații au făcut parte elevii școlii, dansatorii și foști dansatori ai ansamblului cu abilități sportive foarte bune.

Programul evenimentului a început vineri, 27 mai, în sala Liceului cu Program Sportiv din Suceava unde a avut loc meciul de fotbal între angajații administrației sucevene



și cei ai regiunii Cernăuți. Scorul a fost în favoarea oaspeților, meciul terminându-se cu 8-7.

A doua zi, sâmbătă 28 mai, a avut loc deschiderea oficială a Cupei Interetnice Bucovina pe terenul sintetic al Liceului cu Program Sportiv din Suceava, urmată de activitățile sportive. Dacă anul trecut au fost campioni, anul acesta ucrainenii au obținut locul al II-lea, fiind învinși în finală de comunitatea rromă din Giulia. Băieții s-au întrecut la fotbal, iar fetele s-au confruntat la badminton, tir cu arcul, airsoft, jocuri dinamice și activități de fitness-aerobic. De ani buni, comunitatea ucrainenilor din Bălcăuți participă la

colaborarea cu AJSPT și Direcția Județeană pentru Sport și Tineret este una foarte bună datorită domnului Mihai Androhovici care ne ajută de fiecare dată când avem nevoie. Evenimentul a reprezentat o reușită și sperăm să fie organizat la anul în satul Bălcăuți”, a precizat coordonatorul

ansamblului „Kozaciok”, Petru Șoiman. Locul trei a fost ocupat de comunitatea germană – Asociația Româno-Germană Bukowina.

Partea a doua, cea culturală, s-a desfășurat în aula liceului, unde au evoluat ansamblul „Kozaciok Junior”, dar și celelalte minorități etnice prezente. Sala a prins culoare de la costumele, cântecele, dansurile și poeziile comunităților care s-au arătat dornice de promovare a culturii, identității și tradițiilor lor.

Acest eveniment a fost sprijinit de Federația Română „Sportul pentru Toți” și Asociația Județeană „Sportul pentru Toți” din Suceava în parteneriat cu Liceul cu Program Sportiv din Suceava, Fundația ANA și Asociația Juventus.

Jenica MANDIUC



Un spectacol mare realizat de cei mici

Copii, părinți, bunici, cadre didactice, colegi și prieteni, cu toții ne-am reunit, la 4 iunie 2016, în sala mare a sediului Organizației UUR Tulcea, care la un moment dat a devenit neîncăpătoare, pentru a participa la concursul „Cel mai bun recitator, interpret de muzică tradițională,



dansator și desenator”, desfășurat în cadrul Zilei Internaționale a Copilului. Evenimentul s-a bucurat de un real succes.

Copiii au demonstrat că sunt implicați în activități educative în cadrul Organizației UUR Tulcea și prin cântec, dans și recitări de poezie. Cu toții am fost impresionați de modul în

care au evoluat acești minunați copii și de emoțiile pe care ni le-au transmis cu acest prilej.

Juriul format din doamnele Munteanu Tamara, Todie Violeta și Mata Aurica, a fost pus într-o situație delicată, și anume aceea de a alege pe cei mai buni dintre cei buni participanți la acțiune.

Strădania acestor micuți a fost răsplătită cu vii aplauze și s-au acordat recompense constând din diplome și dulciuri primite de la doamnele noastre, precum și din partea domnului Gheorghe Munteanu, președinte al Organizației Tulcea.

Finaliștii din cadrul acestui concurs vor participa la faza pe județ, unde vor trebui să demonstreze încă o dată că sunt performanți.

Important este că, la finalul concursului, „niciun



copil nu rămâne nepremiat”, după cum ne-a declarat domnul Dumitru Cernencu, președintele Organizației județene UUR Tulcea.

Dumitru CERNENCU,
președintele Organizației Tulcea a UUR



Iarăși în împărăția cărților

Dar nu printre volumele bibliotecii personale, ci la Biblioteca Școlii Gimnaziale din satul Izvoarele Sucevei. Pentru mine un loc unde, cu gândul la cărțile îndrăgite și nemuritoare din patrimoniul nostru cultural, aud parcă inimile autorilor pulsând! Prin această afirmație înclin să cred că „dau viață“ unor obiecte numai aparent inerte, citindu-le cu atenție și cu pasiune.

Însă prezența mea la bibliotecă (mă refer la cea menționată mai sus) nu este una singulară. Acestei instituții li se alătură acelea din Vatra Dornei, Câmpulung Moldovenesc (cu prilejul a numeroase lansări de carte scrise de mine sau de colegii acestor orașe), Bacău ș.a.m.d. Spun, deci, fără să greșesc, că într-un fel „mi-a crescut vârsta“ prin lumina paginilor de carte.

Și iată că mai deunăzi, la invitația doamnei bibliotecare Mariana Mechno, am fost pentru a doua oară, în împărăția cărților, după o pauză de doi ani, dat fiind faptul că în perioada scursă de la vizita precedentă școala, unde își are sediul instituția, a fost reabilitată după standardele UE, iar sediul bibliotecii, prin dotările sale, este și el de nerecunoscut! Doamna Mechno îmi precizează, nu fără o vădită mândrie, că pe parcursul anului școlar 2015-2016 celor zece mii de volume din rafturi li s-au adăugat încă o sută prin UUR Suceava în plus numeroase cărți de religie din partea Protopopiatului Câmpulung Moldovenesc aduse personal de preotul nostru paroh, Petru Valentin Ardelean.

— Atunci, la un asemenea fond de carte, cum stăm cu cititul?

— În timpul activității mele încăperea unde ne aflăm este primitoare pentru elevi...

— Adică?

— Evident, pentru împrumut și lectură.

— Am observat o masă destinată acestei preocupări, la fel și mai multe scaune. Totuși, ce fel de cărți se citesc aici?

— În general, după preferințe însă primează

dicționarul cu „Personaje literare“.

— De ce?

— Simplu mi-e să vă explic - îmi zâmbește doamna bibliotecară - dar mai bine știți ce?

— Vă rog...

— Și așa avem liniște. E vacanța lor... „Răsfoiți dumneavoastră un exemplar să vedeți cu cine vă „întâlniți“. Apoi, pentru că vă știu „om al scrisului“ dacă doriți, vă fac fișă și deveniți cititorul nostru. La noi împrumută cărți și oamenii din sat cu toate că mai ființează o bibliotecă în centrul de comună.

Doamna Mechno lucrează la calculator după ce-mi înmânează dicționarul. Vreau doar să-l răsfoiesc însă și pentru așa ceva îmi trebuie timp. Timpul care fuge... Reușesc doar „pe sărite“ să mă „întâlnesc“ cu Făt-Frumos, Prăslea, Domnul Trandafir, Mihai Viteazul, Pașa Hasan, Dănilă Prepeleac, Făt-Frumos din lacrimă, Împăratul Verde, Harap Alb, Vitoria Lipan etc. Fiind vorba doar de o răsfoire a dicționarului, după cum precizăm, voi avea timp acasă să-l citesc.

Între timp, doamna bibliotecară mă asigură că asemenea dicționare ajută mult elevii la asimilarea lecțiilor la limba română. Acasă sunt împrumutate volume ce aparțin scriitorilor clasici și contemporani. Alte cărți sunt acelea de limba ucraineană, dicționare de limba franceză, engleză, culegerile de matematică.

— Și cum majoritatea elevilor locuiesc la distanțe mari de școală (autobuzul școlar nu mai circulă din lipsa unui șofer), aceștia parcurg pe jos dus-întors, adică spre școală și casă, kilometri nu glumă! Acasă ajung oboseți, mai ajută

părinții la gospodărie și atunci le este limitat timpul pentru citit.

— Din păcate, așa este. Ce se reține din lectura lor, îndeosebi, este la școală, din dicționarele cu personaje literare.

— Câțiva cititori activi, totuși...

— Avem desigur și din aceștia începând cu clasele pregătitoare, cu grădinița, din clasele I-IV. Dar și din clasele mai mari.

— Câteva nume?

— Da. Niculae Ardelean, Antonia Cega, Antonel Serediuc, Marica Macovei, Răzvan Alexander, Maia Irimie, Augustin Macovei, Georgiana Mechno, Andreea Zinici și nu numai aceștia mici. Și elevii din clasele mai mari vin cu drag, biblioteca este deschisă permanent în zilele mele de activitate.

— Și acum, vorbiți-mi câte ceva despre dotări, despre activitățile extrașcolare și care este situația cu fondurile de carte, evident, în perspectivă, poate și despre cursurile de instruire a bibliotecarilor.

— Aparatura, masa rotundă pentru citit și cele 12 scaune sunt procurate de Primăria Izvoarele Sucevei prin proiectul GAL, o parte din rafturi au fost confecționate de maistrul școlii, fiind însă completate și de OTP BANK, în 2012, odată cu modernizarea clădirii, vedeți și termopanele de la geamuri, ușile noi, o zugrăveală a pereților într-o culoare plăcută, liniștitoare. În ceea ce privește activitățile extrașcolare organizate de bibliotecă, din lipsă de fonduri, sunt mai puțin viabile (vizite la muzee la alte instituții din județ). Fondurile de carte nu sunt alocate cum prevede legea, iar cursuri de instruire pentru bibliotecari, într-adevăr, se țin periodic de către persoanele numite de Inspectoratul Școlar.

— Vă mulțumesc, doamnă Mariana Mechno, mai întâi, pentru timpul alocat întrevederii noastre. Ea, vă asigur, mi-a fost utilă. Am aflat multe lucruri interesante despre realizări și unele neajunsuri inerente. Pricipala concluzie cu care plec este aceea că se citește. Și că „lumina emanată“ de această preocupare este, după cum bine știți, de neprețuit aici la noi, în inima munților.

— Vă mulțumesc pentru frumoasele cuvinte!

— Voi reveni!

Decebal Alexandru SEUL



Puterea

Au trecut și alegerile locale. Am ales conducătorii destinelor noastre. Așa cum părintele, profesorul, patronul, politicianul, vânzătorul, preotul sau oricine altcineva este „puternic“ în raport cu alții, așa noii primari, noii președinți de consilii județene aleși au în mâini „puterea“. Dar ce faci cu puterea atunci când o ai? După 26 de ani de exercitare a puterii după bunul plac, cred că este timpul ca, având puterea, să-ți pui întrebarea „cum îmi folosesc puterea, cum mă comport în relația mea cu cel mai slab, dar și cu cel mai puternic decât mine?“. Asemenea întrebări ne ajută să ne modificăm anumite reacții, atitudini și comportamente, să le transformăm pe cele negative, să ne exercităm puterea în mod conștient. Puterea neasumată, ori înțeleasă în mod greșit (de ex., puterea înțeleasă ca mijloc prin care-i putem manipula, folosi și ridiculiza pe cei din jur, ori pentru a

obține profit ilegal) tulbură teribil mediul nostru emoțional, dar și pe cel social. Acest mod de a înțelege puterea - practicat mult de către adulți - a indus în rândurile copiilor, ale adolescenților comportamente aberante, în ceea ce privește împlinirea dorințelor. Când vom exercita puterea prin țipete, jigniri și chiar prin forța pumnului (am avut parte de astfel de comportament foarte mulți ani) vom induce în conștiința celui alt sentiment al puterii aberante. Dacă copiii, adulții vor avea parte de un comportament aberant, ei vor proceda identic atunci când se vor simți puternici în relațiile cu alții? Conștiința puterii ne îndrumă spre a menține și promova comportamente și reacții care-i pot ajuta pe cei din jur să cunoască puterea afectivității, a bunăvoinței, a toleranței și a fermității juste. Puterea nu trebuie folosită pentru a ne arăta mușchii, capabili de distrugere. Puterea ne este dată pentru a-i ajuta pe ceilalți, pentru a le dăruia (mai ales puterea socială), iar din darul acesta putem noi înșine să avem nenumărate beneficii. Cei ce sunt slabi în raport cu noi, au nevoie de mai mult sprijin din partea noastră. Atunci vom înțelege că puterea înseamnă responsabilitate, pentru că în relațiile în care avem putere producem schimbări. Și nu de puține ori

schimbările acestea schimbă destinul celorlalți, dar și pe al nostru. Contează ca puterea să aducă mai multă bucurie, mai mult ajutor, mai multă încredere și speranță semenilor noștri. Neînțelegerea a ceea ce înseamnă puterea a dus umanitatea către confuzii, neliniști, războaie și durată, suferințe și durere. Dorința de putere și credința teribilistă, copilărească în puterea mușchilor a creat milioane de victime și de agresori. Neînțelegerea „puterii“ începe atunci când ea este confundată cu „forța“. Instrumentul puterii este iubirea și pacea. Instrumentul forței este războiul și distrugerea. De aceea, credem că aleșii vor avea cu adevărat putere doar prin iubirea lor, nu și prin ura lor. Iubirea mângâie și face ca totul să fie posibil - aceasta-i o extraordinară provocare divină. Puterea nu distruge, nu agresează, ci îmbrățișează, iubește. Iar când iubește, omul abandonează forța și dobândește puterea.

Din tot sufletul dorim aleșilor să înțeleagă cu adevărat puterea ce au dobândit-o datorită alegătorilor și să-i slujească cinstit, să-și ducă mandatul la bun sfârșit cu fracul, și nu cu pufoaica.

Artemizia GHEORGHI

CEA DE-A IX-A EDIȚIE A „ZILELOR CULTURII SLAVE” LA CLUJ-NAPOCA

Mesajul adresat participanților la cea de-a IX-a ediție a „Zilelor culturii slave” de către președintele UUR, dl Nicolae Miroslav Petrețchi

Stimate doamne și stimați domni,
În primul rând, sunt foarte bucuroși că mă aflu astăzi în mijlocul dumneavoastră la un asemenea eveniment științific, care se petrece în unul dintre principalele centre universitare din România, în orașul Cluj-Napoca. Aflându-mă în fața dumneavoastră am oarecari emoții, nu numai pentru că particip la acest eveniment, ci și pentru faptul că sunt unul dintre absolvenții Universității „Babeș-Bolyai”.

Săptămâna trecută, în timpul ședinței Prezi-diului UUR, membrii acestuia m-au împuternicit să vă transmit satisfacția lor de a fi parteneri la acest simpozion important pentru noi toți. Deși sunt încă destul de tânăr, am susținut întotdeauna că aceste simpozioane internaționale unesc țări și oameni. Acest lucru mi-a con-

firmat ieri și locțiitorul ministrului de externe al României, care a spus că relațiile României cu țările vecine nu au fost niciodată atât de bune cum sunt acum și a subliniat că astfel de evenimente, cum este cel de astăzi, la care participă cetățeni din mai multe țări, întăresc relațiile dintre ele și le ridică la un nivel mai înalt.

Mai vreau să subliniez faptul că volumele pe care le publicăm sunt rezultatul acestor întâlniri, iar Uniunea Ucrainenilor din România le popularizează în întreaga diasporă ucraineană din lume. Ele ajung din Rusia până în America.

Nu în ultimul rând, vreau să vă mulțumesc pentru invitație, vă mulțumesc și pentru prezența dumneavoastră, care demonstrează că noi toți punem umărul și ridicăm nivelul acestor întâlniri. Vă asigur că atât eu, cât și conducerea UUR vom susține și pe mai departe aceste evenimente științifice, de care suntem mândri în fața diasporei ucrainene și în fața întregii lumi.

Între 26 și 28 mai 2016, la Cluj-Napoca, s-a desfășurat cea de-a IX-a ediție a evenimentului internațional „Zilele culturii slave”. Manifestarea a fost organizată de Departamentul de limbi și literaturi slave al Facultății de Litere din cadrul Universității „Babeș-Bolyai”, în parteneriat și cu sprijinul financiar al Uniunii Ucrainenilor din România – Organizația județeană Cluj, în colaborare cu Centrul cultural rus al UBB, având ca partener media TVR Cluj. Pe parcursul celor trei zile s-au derulat: Simpozionul Internațional „Dialogul slaviștilor la începutul secolului al XXI-lea”, numeroase și diverse manifestări cultural-artistice și o excursie.

Numeroși cercetători și cadre didactice ale universităților din Ucraina, Georgia, Ungaria, Kazahstan, Moldova, Polonia, Slovacia, Rusia, Bulgaria și România, alături de invitați de seamă ai urbei de sub poalele Feleacului au luat parte la deschiderea simpozionului, unde au ascultat cuvintele de salut rostite de către dna lector univ. dr. Katalin Balázs, directorul Departamentului de limbi și literaturi slave, dl conf. univ. dr. Dorin-Ioan Chira, prodecanul Facultății de Litere și dl Nicolae Miroslav Petrețchi, președintele Uniunii Ucrainenilor din România, care a subliniat faptul că „astfel de evenimente științifico-culturale internaționale sunt cele care unesc poarele între ele, consolidând legăturile existente între acestea”, menționând, totodată, că Uniunea va sprijini pe mai departe astfel de acțiuni.

De asemenea, a fost prezentat cel deal cincilea număr al volumului „Dialogul slaviștilor la începutul secolului al XXI-lea” (nr. 1/2016, apărut la Editura Casa Cărții de Știință din Cluj-Napoca, 501 pagini), lucrarea apărută cu sprijinul financiar al Uniunii Ucrainenilor din România, avându-i ca editori pe Ioan Herbil și Katalin Balázs, iar ca referenți științifici pe prof. univ. dr. Liudmyla Tkaci (Universitatea „Iurii Fedkovyci”, Cernăuți, Ucraina) și pe prof. univ. dr. Marius I. Oros (Universitatea „Babeș-Bolyai”, Cluj-Napoca, România).

În cadrul sesiunii plenare a simpozionului, patru reputeți cercetători au susținut următoarele

prelegeri: Значение лексикографических источников для исследования культурологических аспектов истории слов в украинском языке – Liudmyla Tkaci (Ucraina); Destinul manuscriselor dostoievskiene – Leonte Ivanov

(România); Współczesne polskie i rosyjskie imiona męskie o proveniencji słowiańskiej – charakterystyka leksykalna – Wirginia Mirosławska (Bulgaria); „Приезжий из столицы” и „Ревизор” – Viktória Lebovics (Ungaria), avându-l ca moderator pe prof. univ. dr. Marius Ilie Oros (România).

A urmat, pe parcursul zilelor de 26 și 27 mai, susținerea comunicărilor la următoarele secțiuni: „Lingvistică”, „Literatură și cultură”, „Literatură”, „Lingvistică. Teoria și practica traducerii” și „Dialog intercultural”. Prezentăm titlu-

rile comunicărilor, în forma apariției lor în broșura simpozionului: • la secțiunea „Lingvistică”: Ступені адвербіалізації іменників в



Ediția a IX-a
26-28 mai 2016
Cluj-Napoca
România

українській мові: від фразеологічного контексту до синтаксичної деривації – Teteana Huțuleak (Ucraina); Особливості румунізмів у складі сталих образних зворотів української мови – Nikoleta Holovaci (Ucraina); Особенности младограмматического направления в истории румынского и украинского языкознания – Serhii Lucikanyn (Ucraina); К вопросу статуса русского языка в советской и постсоветской Грузии – Tamar Lomtadze (Georgia); Заимствования в русскоязычных печатных изданиях Подкарпатской Руси (1918-1938 гг.) – Oksana Taskovics (Ungaria); 3 історії нової української літературної мови: дискусійні питання – Mychailo Kondor (Ucraina); Etonimul vlah/valah la slavi – Onufrie Vințeler (România); Соціальні аспекти семантичного розвитку народнорозмовної лексики в комунікативній практиці української інтелігенції кінця XIX – початку XX ст. – Inna Cerkez (Ucraina); Функції мови та її значення в суспільному житті людини – Mihai Kramar (România); Агатангел Крымский – подвижник української мовознавчої науки – Liudmyla Dovbnea, Tamara Tovkailo (Ucraina); Спільне та специфічне у біблійній фразеології української, російської та угорської мов – Oхána Kovács (Ungaria); Комунікативний статус висловлень відмови в дискурсивній площині – Natalia Maksymiuk (Ucraina); Лінгвістичний статус метафоричних словосполучень в українському синтаксисі

– Oksana Maksymiuk (Ucraina); Despre viețuirea verbului de origine slavă „a trăi”, în limba română veche – Adrian Chircu (România); Роль самостоятельной работы в процессе обучения русскому языку – Emil Dumitru (România), N.A. Timofeeva (Rusia), K.V. Habarova (Rusia), O.V. Seniukova (Rusia); Деривационный потенциал лексем в структуре семантического поля «пространство» в украинском языке – Elena Kardașciuk (Ucraina); Комунітаți lingvistice slave în Marea Britanie – Dorin Chira (România); Nume de familie ucrainene formate de la apelative și de la nume calendaristice nederivate – Ioan Herbil (România); Rusa de pe net: integrarea în predare a unor structuri gramaticale și lexicale – Sanda Misirianțu (România); Синтаксичний паралелізм як стилістична фігура й засіб експресивності в поетичному тексті – Olena Kulbabska (Ucraina); Despre prefixele verbale într-un grai ucrainean din România – Cristina Silaghi (România); Reflectarea lexicală a conceptelor „трезвость” – „пьянство”/„trezie” – „beție” în proverbele limbilor rusă și română – Katalin Balázs (România).

(Continuare în pagina a 9-a)

Mihaela HERBIL



CEA DE-A IX-A EDIȚIE A „ZILELOR CULTURII SLAVE” LA CLUJ-NAPOCA

(Urmare din pagina a 8-a)

Câteva aspecte privind influența slavă asupra limbii maghiare – Magdolna Csomortáni (România); Etnicitate și limbă în mil. I e.n. Originea limbii române, a limbilor slave și a limbii albaneze: discursul științific față în față cu discursul politic – Sorin Paliga (România); Câteva considerații pe marginea elementelor slave din „Cărțica năravurilor bune pentru tinerime” (Sibiu, 1819) – Maria Aldea (România); Paralele între româna și bulgara contemporană la nivelul categoriei determinării – Cipriana-Elena Peica (România); Бытовая лексика как источник этнокультурной информации в художественном тексте – Natalia Șatylova (Ucraina); Комуникативна модель речень з дуплексивами – Liudmyla Tomuseak (Ucraina); • la secțiunea „Literatură și cultură”: Рецепция жанра псалма в произведениях Владимира Мономаха – Volodymyr Antofiiciuk (Ucraina); Ирина Левинская – активная участница украинского женского движения на Буковине в начале XX века – Oksana Hnatciuk (Ucraina); Техника «потока сознания» в творчестве Льва Толстого и Джеймса Джойса – Irakli Tshvediani (Georgia); Человек эпохи „немого кино” в модернистском дискурсе (на материале украинской прозы) – Svitlana Kyryliuk (Ucraina); Стихосложение румынских и украинских поэтов-символистов – Kristinia Paladian (Ucraina); Структура времени в повести А.П. Чехова «Три года» в зеркале философии времени Н.А. Бердяева – Diána Komjádi (Ungaria); Aspecte privind imaginea și poziția autorului în narațiune (pe baza povestirilor din volumul „Mirgorod” și a romanului „Suflete moarte”) – Mihaela Herbil (România); Некоторые вопросы сопоставления творчества Антона Чехова и Шию Арагвиспирели – Nestan Kutivadze (Georgia); Риторика периода „второй софистики” и древнегреческий роман: перекрестные тропы – Inesa Markar (Ucraina); Концепт «море» у Антона Чехова и Томаса Манна («Дама с собачкой» и «Будденброки») – Nino Kvirikadze (Georgia); Wałki środkowoeuropejskie w twórczości Danilo Kiša – Anna Musiał (România/Polonia); Метатероиня в украинской прозе начала XXI века – Andrei Hurdz (Ucraina); Фоника речи персонажей в прозе А. Куприна – Olha Dascenko (Ucraina); Teatrul rus la începutul veacului al XXI-lea (pentru o societate nouă – un altfel de teatru) – Mihaela Moraru (România); Imagistică mitologică și consecuție intertextuală în romanul aitmatovian „Eșafodul” – Marta-Teodora Boboc (România); Motivul tăcerii în literatura rusă a secolului al XX-lea – Diana Tetean (România); Comicul gogolian între tradiție și modernitate – Roman Petrașuc (România); Teoria cognitivă în cercetarea literaturii. Studiu de caz: elemente din arta lui Francis Bacon în arta romanului la Milan Kundera – Ramona Zăvoianu-Petrovici (România); Цветовые слова в стихах Анны Ахматовой – Anca-Mihaela Ciocoiu (România); Receptarea operei lui Vasili Grossman în spațiul cultural românesc – Alina Sora (România); Autoimaginea sau imaginea de sine a ucraineanului – Mihai Traista

(România); Художественный мир Артура Верона – Larysa Markuleak (Ucraina); Концепт «лишний человек» в рассказе „Балласт” Н. Кроминой – Radka Atanasova (Slovacia); Версификация Александра Козловского 90 х годов XIX века (строфика и рифмовка) – Oksana Liubymova (Ucraina); Категории целостности и завершенности драматического текста – Ivanna Struk (Ucraina); Экзистенциал ностальгии в творчестве писателей-эмигрантов – Vladimir Suprun (Ucraina); • la secțiunea „Dialogul culturilor. Teoria și practica traducerii”: Язык фольклора как возможность изучения межкультурных словесно-образных текстовых универсалий – Teteana Bețenko (Ucraina);



na); Реализация межкультурных проектов для молодежи как форма межкультурного диалога в современном поликультурном пространстве – Inna Karnaeva (Rusia/Moldova); Гомер в украинском наряде (к вопросу отбора словарного материала для культурологического словаря) – Erzsébet Ladányi (Ungaria); Российско-грузинские отношения: история, современность, перспективы – Vasili Peradze (Georgia);



Украинские периодические издания к XIX – первой половины XX в. как источник для изучения межкультурных связей (на материале рекламных текстов) – Liudmyla Tkaci, Anna Prokopova (Ucraina); Эстетические функции имён прилагательных в поэтической строке С. Есенина и способы их передачи на румынский язык – Mihaela Moraru (România); Traducerile din literatura rusă veche, o necesitate și o direcție în cadrul studiilor de slavistică din România – Marina Vraciu (România); Влияние лингвокультурных гендерных стереотипов на формирование представлений студентов об идеальном родителстве – Nadejda Ovcerenko (Moldova); Terminologia portului popular românesc din Valea Siretului (raionul Storoiineț, Ucraina) – Diana Kibak (Ucraina); Образ русского солдата в коллективном сознании. Клуж в 1944-1945 гг. – Judit Bartalis, Arthur Lákátos (România); Căsătoria

mixtă la etnicii slavi din România (1950-2010) – Marius Eppel (România); Язык фольклора и картина мира этноса – Liudmyla Mychno (Ucraina); Лексикография перевода как информационный ресурс – Zhanyl Zhunusova, Zhannat Balmagambetova (Kazahstan); Воззрения грузинских учёных о художественном переводе – Manana Mikadze (Georgia); Проблемы интерпретации текста в переводе – Zhannat Balmagambetova, Zhanyl Zhunusova (Kazahstan); Мова перекладів Миколи Лукаша та перспективи її дослідження – Oksana Fedunovyci-Șved (Ucraina).

Numărul mare și variat al temelor prezentate pe parcursul celor două zile a generat discuții, chiar polemici constructive în cadrul secțiunilor, ceea ce a provocat atât conturarea unor păreri, cât și apariția unor probleme noi care vor constitui subiecte ale viitoarelor simpozioane dedicate limbilor și literaturilor slave. Publicarea în volum a comunicărilor respective va constitui o contribuție importantă în domeniul slavisticii.

Și anul acesta, la cea de-a IX-a ediție a „Zilelor culturii slave”, au avut loc evenimente cultural-artistice. În după-amiaza zilei de 26 mai, pe scena amfiteatrului „Mihai Eminescu” (Facultatea de Litere) s-a desfășurat un „Recital de poezie și cântece rusești și ucrainene”, în interpretarea a peste treizeci de studenți ai Departamentului de limbi și literaturi slave (coordonatori: Diana Tetean, Mihaela Herbil și Gheorghe-Liviu Romaniuc). A doua zi, la 27 mai, a avut loc la Biserica Unitariană din oraș, la invitația dnei lector dr.

Judit Bartalis, un moment muzical inedit al Ansamblului Coral „Voci Transilvane” (dirijor Adrian Corojan), care a interpretat cântece atât din repertoriul românesc, cât și din nouă limbi slave.

Ca în fiecare an, cea de-a treia zi a fost dedicată excursiei. De această dată oaspeții noștri au vizitat singura cetate medievală din Europa care este locuită, Sighișoara. Atestată documentar în anul 1280 (deși există mărturii că ar fi fost populată încă din anul 1191), cetatea se dezvoltă mai ales în secolul al XV-lea, când avea 14 turnuri și 4 bastioane. Nouă dintre aceste turnuri și cele trei bastioane rămase, alături de mai multe lăcașuri de cult (ca de exemplu, Biserica Mănăstirii Dominicane, ridicată în secolul al XIII-lea), au putut fi admirate de către excursioniști. De numele cetății Sighișoara se leagă mai multe evenimente istorice, dintre care amintim: se naște Vlad Țepeș (1431); răsculații conduși de Gheorghe Doja erau țărani din jurul acestei cetăți; în 1630, aici, este ales principe al Transilvaniei, Gheorghe Rákóczi (în magh. I Rákóczi György); renumitul poet și revoluționar maghiar, Sándor Petőfi, se pare că își găsește sfârșitul în bătălia dintre trupele țariste intervenționiste și armata revoluționară ungară, pe câmpia dintre Albești și Sighișoara, în anul 1849 (la 31 iulie).

În încheiere, îi felicităm pe organizatorii evenimentului, lector dr. Katalin Balázs, lector dr. Judit Bartalis, lector dr. Ioan Herbil și lector dr. Cristina Silaghi și aducem mulțumiri conducerii Uniunii Ucrainenilor din România, dlui președinte Nicolae Miroslav Petrețchi, dlui Mihai Traista – președintele Comisiei de Cultură și întregului Consiliu al UUR pentru sprijinul acordat. Nutrim speranța că Uniunea Ucrainenilor din România va fi alături de noi și la ediția aniversară a „Zilelor culturii slave”, cea de-a X-a.

Cu George Gruia, în Onești...

În august 1960, la despărțirea de Școala Militară, nici prin gând nu mi trecea faptul că viitorul îmi va rezerva o surpriză așa de mare de a mă bucura, vreodată, de o asemenea prietenie cu un fost coleg de clasă, cu care să pot corespunde, atâta timp, fără întreruperi și pe care să ajung a-l reprezenta la întâlnirea promoției, după o jumătate de secol de la absolvire. Nu că nu l-aș fi cunoscut îndeajuns pe George, în timpul celor trei ani de studii „ofiterezști” sau că m-aș fi îndoit, câtuși de puțin, de calitățile sale umane, spirituale și camaraderesti care depășeau, eram convins demult, nivelul trăsăturilor fizice cu care l-a înzestrat din belșug natura. Cunoșteam, însă, că viața ne va stabili existența la mari depărțări unul de celălalt, iar...ochii, care nu se văd, vor fi dați uitării, desigur. Dar un caracter puternic, cum este acela ce aparține celui mai mare handbalist din lume, din toate timpurile, nu putea să se supună previziunilor mele, chiar dacă împrejurările concrete ale vieții (deosebirea tot mai pronunțată dintre noi, pe scara performanțelor obținute, alături de distanțele tot mai mari ce ne despărțeau) nu le erau deloc potrivnice. Prima confirmare a acestui lucru s-a întâmplat la sfârșitul lunii mai a anului 1964.

De câteva luni, lucram la Combinatul de Cauciuc Sintetic și Prodeuse Petrochimice CAROM din Onești, după trecerea mea în rezervă, numai cu un an în urmă. Abia mă acomodasem, cât de cât, cu noul loc de muncă, fiind aproape un necunoscut printre cei peste 2000 de salariați ai combinatului. Aflasem, totuși, că în apropierea sa, lângă cartierul TCR, în care m-am mutat abia după ieșirea la pensie (căci, pe atunci, aici locuia doar personalul de conducere și de in-

tervenție), s-a amenajat un teren de handbal. Din tribuna improvizată a acestuia, ridicată pe panta unui deal, crescut, parcă, direct din una dintre tușele sale, l-am revăzut, după aproape patru ani, pe fostul meu coleg de la Școala de Ofițeri de Radiolocație, Gheorghe Gruia. Juca la clubul „Steaua”, dar nu volei, cum știam eu încă din timpul Școlii Militare, ci în echipa de handbal în 7 (așa se spunea, atunci, căci mai exista și jocul cu 11 jucători). Participa, împreună cu echipa „Dinamo” București, „Știința” Timișoara și „Dinamo” Brașov, la turneul final al Campionatului național de handbal, organizat, în acel an, de Federația Română, la Onești, ca urmare a interesului unor iubitori ai acestui joc din Combinat, inclusiv a primului său director general, preocupare ce avea, nu peste multă vreme, să rodească printr-o echipă de handbal, ajunsă până în prima ligă a țării. Era încă în plină afirmare, marca goluri frumoase, numeroase, deși concura cu vestiții Moser, Oțelea, Redl, Hnat, Ivănescu și alții. Mi-era, la început, pur și simplu, frică să dau ochii cu el, un atât de apreciat sportiv, aproape ascunzând, în fața colegilor, faptul că-l cunosc, el fiindu-mi coleg de clasă, cândva. Dar, cât de curând, aveam să-mi dau seama că greșeam profund cu atitudinea mea șovăitoare. M-a recunoscut imediat, când l-am strigat, din mijlocul unui grup de spectatori: „Bravo, George!”. A ieșit, dintre coechipierii săi colegi, cu care se îndrepta către autobuzul lor, m-a îmbrățișat, ridicându-mă sus, ca pe un copil, și...sărutându-mă: „Pavca, ce faci aici?”. I-am dat răspunsul solicitat, dar mai târziu, la o halbă de bere, după turneu, când l-am condus la gara cea veche a Oneștiului, de unde aveau să plece cu automotorul de

București, împreună cu dinamoviștii. Mă simțeam foarte fericit și, recunosc, mândru, în fața tuturor fanilor oneșteni, mai ales a colegilor mei, care, din ziua aceea, au început să mi se adreseze, inclusiv șefii de la serviciu, cu diminutivul Pavca. Eram, desigur, necăjit că „Steaua” n-a reușit să câștige campionatul, dar el, pentru încurajare, mi-a dăruit medalia sa de vicecampion, scriindu-mi pe capacul cutiei de păstrare a acesteia: „Pentru tine, Pavca...De această dată, numai locul doi, dar nu fi trist, căci la anul le-o coacem! Pentru prietenia noastră, George Gruia, Onești, 31 mai 1964”. A cerut de la un prieten dinamovist, special pentru mine, și o medalie de campion național, pe care a pus-o în aceeași cutie. Le păstrez pe amândouă și astăzi, după 48 de ani de atunci. M-a impresionat atât de profund acea întâlnire cu fostul meu coleg, încât am transmis o scurtă informație despre turneul final de handbal din Onești și la primul ziar ucrainean din România - „Novyi vik” (azi „Vilne slovo”), care a publicat-o în numărul său din iunie 1964.

Exact după opt ani și jumătate, la 31 octombrie 1972, în altă publicație, de data asta, „Steagul roșu”, a județului Bacău, un redactor al gazetei Combinatului, „Cauciucul”, la care colaboram și eu, sporadic, a relatat despre meciul de handbal masculin, divizia A, dintre echipele „Trotușul” Gheorghe Gheorghiu-Dej (Onești) și „Steaua” București (12-15): „... Cu un plus de efort, Gruia și coechipierii săi stăvilesc atacurile gazdelor și își creează... ocazii de gol, majoritatea... fiind fructificate de Birtalan (6)... Gruia (3)...”. Am asistat și eu la acel meci, împreună cu băiatul meu, Mihăiță, după care l-am invitat pe George acasă la mine. A fost cea de a doua întâlnire a noastră la Onești. Locuiam, atunci, nu departe de hotel, unde erau cazați ei, handbaliștii, așa că i-a fost ușor să mă găsească. Absolvisem, între timp, ASE-ul, la București, unde, i-am

adus aminte, ne-am mai întâlnit, la un spectacol, în timpul șederii mele în Capitală pentru o sesiune de examene. Ne-am întreținut prieteneste, aproape două ore, lui George plăcându-i tare mult să se joace cu fiul meu, de numai 5 ani. Mi-a oferit autografe pe fotografiile sale (cu echipa de handbal, cât și el singur, într-o poziție fotogenică), iar ne-vastă-mea i-a dăruit o păpușă în costum național.

S-ar fi putut întâmpla și o a treia întâlnire, în Onești, chiar dacă, virtuală, numai prin intermediul jurnaliștilor Cristian Țopescu și Octavian Vintilă, veniți în orașul nostru pentru prezentarea performanțelor clubului „Steaua”, dar aceștia nu aveau, probabil, voie să vorbească în anii '80 (ca, de altfel, întreaga presă comunistă), despre campionul mondial Gheorghe Gruia. Drept urmare, ei nu mi-au dat nici un răspuns la întrebările mele, referitoare la el, scrise, pe un bilețel și trimise spre scena Casei de Cultură a Sindicatelor, de pe care dialogau cu noi, cei din sala arhiplină. Am avut, însă, norocul și fericirea ca, după schimbările petrecute în societatea românească în decembrie 1989, să recuperez această pierdere, deși, la început, numai prin telefon ori internet, iar, mai târziu, printr-o întâlnire-surpriză din primăvara anului 2010, însă nu la Onești, ci la Sighișoara, în județul Mureș. Aici, eu m-am deplasat singur, din Onești, cu trenul, pentru a-l revedea și a petrece, într-un răstimp de o zi și-o noapte, cu George, sosit la Centrul Național Olimpic de Excelență (edificat, în cetatea medievală, și administrat de fostul său coechipier, Radu Coșara), pentru a-i antrena pe handbaliștii din echipa de tineret a Mexicului, majoritatea proveniți de la Universitatea UNAM din Ciudad de Mexico, unde el este profesor universitar, titular, și în prezent, la 72 de ani.

Onești, 28.10.2012

Paul ȘOUCALIUC

Personalități marcante din perioada Republicii Populare Ucrainene (1917-1923)

În istoria luptei pentru libertatea și independența Ucrainei în perioada 1917 - 1923 s-au remarcat mai mulți patrioți ucraineni (militari, oameni politici și de cultură). Dintre aceștia, prezintă importanță, prin contribuția lor, în special Symon Petliura, Konstantyn Mațievyci, Pavlo Skoropadskyi și Nestor Machno.

Symon Petliura, jurnalist, publicist, om politic și de stat, președintele Directoratului, comandantul Armatei Republicii Populare Ucrainene (RPU), a luptat pentru libertatea și independența Ucrainei, precum și pentru bunăstarea poporului ucrainean până la sacrificiul suprem când a fost asasinat, la Paris, de un agent bolșevic, la 25 mai 1926.

Konstantyn Mațievyci, profesor universitar, om de cultură, politician și diplomat a fost unul dintre cei mai apropiați prieteni și sfătuitori ai lui Symon Petliura, fiindu-i alături în lupta lui până la sfârșitul tragic al vieții acestuia și continuându-i și după aceea linia politică promovată de el.

A fost șeful Misiunii Diplomatice Extraordinare a RPU în România, în perioada 1919-1923, fiind apoi inițiatorul și primul președinte al Comitetului de ajutorare a refugiaților politici ucraineni din România. După retragerea Misiunii Diplomatice a fost profesor la Universitatea din Podebrady, Cehoslovacia.

Pavlo Skoropadskyi, militar de carieră în armata țaristă, s-a distins în Războiul ruso-japonez din 1904-1905, fiind apoi comandant al diverselor regimente de gardă țariste în Primul Război Mondial. Ajungând aghiotant secund al țarului Nicolae al II-lea a fost avansat până la gradul de general-locotenent. După Revoluția din 1917, s-a pus la dispoziția Radei Centrale Ucrainene - Secretariatul Armatei ucrainene dar din cauza divergențelor politico-ideologice a demisionat din această funcție la 25 decembrie 1917. După demisia din armată, a intrat în legătură cu latifundiarilor și proprietarii de bănci care își pierduseră privilegiile, pe care i-a susținut. Cu ajutorul

acestora și cu sprijinul armatei germane (care ocupase teritoriul Ucrainei în perioada februarie - aprilie 1918), a devenit Mare Hatman al Statului Ucrainean. Până la urmă, din cauza situației de înrobire a poporului ucrainean și de jefuire de către armata germană, și-a dat demisia, la 14 decembrie 1918, stabilindu-se în Germania.

Nestor Machno, țaran de origine, a devenit conducător al unei armate de anarhiști, care nega orice autoritate de stat, militând pentru organizarea unor rade sătești independente. A luptat alături de generalul Denikin, comandantul armatei albgardiste, apoi a trecut de partea bolșevicilor în lupta împotriva acesteia și, în final, alături de Symon Petliura, împotriva bolșevicilor. Personaj nestatornic și controversat, a reușit să dispună la un moment dat de o armată de anarhiști de circa 80.000 de luptători, dând bătăie de cap tuturor forțelor militare (albgardiști, petliuriști și bolșevici) aflate în conflict, în perioada 1918 - 1921. Din cauza înfrângerii armatei sale de către bolșevici s-a refugiat în România cu un efectiv de 77 luptători în august 1921.

În numerele următoare, voi prezenta date suplimentare despre fiecare dintre cele patru personalități menționate.

Mihai POCORSCHI

Moartea și Învierea Domnului

(Urmare din numărul 311/312)

Moartea lui Isus este una reală, fizică, venită după o lungă succesiune de injurii, umilinte și chinuri, începute odată cu arestarea la Ghetsimani în noaptea de joi spre vineri, culminând cu răstignirea, pe Golgota. În cele din urmă, cu trupul și duhul distruse de ostilitatea umană și de tăcerea divină, Isus moare.

De obicei, la romani, agonia crucificării se prelungește ore, poate chiar zile. După moarte, cadavrele erau lăsate în voia vulturilor și a păsărilor. Paznicii aveau grijă ca nici rudele, nici prietenii, să nu vină să le ia de pe cruce trupul, lăsând trupurile neînmormântate, condamnaților le era interzisă înmormântarea.

Sensibilitatea iudaică nu tolera ca cei executați să nu fie înmormântați în chiar ziua morții. Această justificare reiese din Deuteronom

21, 22-23: „Trupul lui să nu rămână peste noapte spânzurat de copac, ci să-l îngropați tot în ziua aceea”. La iudei, dacă după crucificare era zi de odihnă, cei crucificați trebuiau dați jos de pe cruce, astfel trebuia să li se grăbească moartea și să fie înmormântați înainte de apusul soarelui, de începerea zilei de sârbătoare. În cazul lui Isus și al altor condamnați, în vinerea aceea era ajunul celei mai mari sărbători iudaice, Paștile, și, prin urmare, trebuiau să moară și să fie înmormântați înainte de sfârșitul zilei.

Din acest motiv (Ioan 19, 31), Pilat a acceptat cererea autorităților iudaice de a da trupurile jos de pe cruce să fie înmormântate. Sistemul obișnuit era să li se zdrobească fluierile picioarelor celor atârnați, încă vii, deoarece astfel se producea o moarte rapidă. Această practică a fost aplicată celor doi bărbați crucificați odată cu Isus. La Isus n-a fost

nevoie, deoarece agonia Lui a fost scurtă, de aceea, când soldații au ajuns la Isus au văzut că este deja mort. Unul dintre ei se asigură străpungându-i coasta cu sulița, să-i dea lovitura de grație. Tăietura este făcută atât de mare, încât poate intra în ea mâna (Ioan 20, 25). Și din rană iese „sânge și apă” (Ioan 19, 34).

Evangelhia după Ioan pune în legătură sfârșitul lui Isus cu sacrificarea mieilor pascali care avea loc în acel ajun de Paști și căruia, așa cum este prescris, nu I se zdrobește nici un os și care moare străpuns, dând viață și dându-se total ca instaurator al noului legământ între Dumnezeu și omenire. Este relatarea celui care a văzut cu proprii ochi și poate depune mărturie. Și încheie: „și acela știe că spune adevărul, ca și voi să credeți” (Ioan 19, 35-37).

Responsabilitatea pentru înmormântarea lui Isus și-o ia un bărbat și anume Iosif din Arimateea. Acesta, membru al aristocrației laice din Ierusalim, singurul cunoscut de guvernator, „îndrăznind, a intrat la Pilat și a cerut trupul lui Isus” (Marcu 15, 43). După ce a primit permisiunea din partea lui Pilat, Iosif din

Arimateea se întoarce pe Golgota cu un giulgiu pe care l-a cumpărat (Marcu 15, 46). Potrivit Evangheliei lui Ioan (19, 39), pe Golgota a venit și Nicodim.

După ce L-au coborât de pe cruce, trupul lui Isus este așezat pe giulgiu. Înfașurarea în giulgiu a unui cadavru este specific obiceiurilor funerare iudaice. După ce a fost înfașurat, trupul a fost pus în mormânt.

Moartea Mântuitorului a fost benevolă, pe când la ceilalți oameni este inevitabilă, chiar dacă au fost eliberați de păcat. Isus nu moare moartea Sa. El nu poartă moartea ca o osândă în sine. Așa cum a luat asupra Sa păcatul altora, așa ia și moartea altora. Moartea altora a trebuit să o ia Isus asupra Sa pentru că a luat păcatul lor. Păcatul atrage după sine moartea. Suferința lui Isus reprezintă suferința deplină care sfârșește în moarte. Isus s-a făcut om pentru a putea intra în solidaritate cu omenirea, cu scopul de a o mântui.

(Continuare în numărul următor)

pr. stavr. Radu BOTIȘ

Gastronomia

Rețete culinare ucrainene

(Urmare din numărul 309/310)

Scrumbie la cuptor. Se curăță scrumbia de solzi și de intestine. În burta scrumbiei se introduc câteva felii de lămâie, diferite mirodenii, sare după gust. Scrumbiile, una câte una, se ambalează în folie de aluminiu și se dau la cuptor. Astfel pregătite, scrumbiile nu se vor arde nici după o oră și nici nu va curge sucul lăsat, în cuptor.

Malasolca. Se pun la fiert 1-2 litri de apă cu un pumn de sare. Când a început să fiarbă apa, se pun câteva scrumbii în apa clototită, în funcție de numărul de persoane la masă. Se servește cu mujdei de usturoi sau „mociki” (ulei de floarea soarelui cu oțet în proporție de 1/3). Fierberea durează cca 10-15 minute. La asemenea rețetă se pretează, de obicei peștele gras, nu numai scrumbia (de exemplu, morunașul-*Vimba vimba*).

Chiftele din scrumbie. Se dezosează scumbia, se dă prin mașina de tocat, apoi se frământă compoziția cu cimbru, diferite verdețuri (mai ales mărar) și pâine sau cartofi. Se fac biluțe mai mari sau mai mici care se prăjesc. Se pot servi calde sau reci. Astfel de chiftele se pot face și din alți pești sau în amestec cu compoziția de scrumbie. Dacă chiftelele s-au învechit acestea pot fi gătite precum „chiftelele marine”, care se pregătesc la fel ca cele de carne.

Scrumbie la grătar. Se curăță scrumbia, se condimentează după gust, se pune pe grătar. Se servește de preferință caldă cu un vin rece.

Icre prăjite. Când se curăță scrumbiile, se scot cu grijă icrele cu „cămașă” lor, care se pun la prăjit (după ce au fost presărate și apoi date prin făină). Sunt foarte gustoase. Icrele de la alți pești se bat cu ulei, dar și cele de scrumbie pot fi bătute cu ulei (însă nu sunt așa de gustoase).

Icre „bătute”. Se folosesc icre de stiucă, crap și chiar de caras (pe timpuri se aruncau). Icrele se „bat” cu puțină sare pentru a scoate „cămașa” și se păstrează cel puțin 24 ore. Fără să fie reci se „bat” cu mâna sau mixerul (ca la maioneză), iar la urmă se adaugă ceapa tăiată mărunt. Pentru acrit se folosește sarea de lămâie, dar mai gustoase sunt cu oțet. Unii, mai, „zgârchiți”, le înmulțesc cu griș fiert și răcit.

9. Scrumbie afumată. La sfârșitul lunii septembrie (când nu mai sunt muște) se scot din butoi scrumbiile sărate, care se desărează, se zvântă la umbră, și apoi se afumă.

10. Batojky. Se sarează scrumbia timp de 2-3 zile, apoi se desărează în funcție de gustul fiecăruia, după care se usucă (de obicei când nu este muscă). Se consumă ca atare, de preferință cu bere rece sau cu un vin bun.

12. Salată. Rondele de scrumbie sărată de la butoi se pot folosi în salata orientală, scrumbia însă trebuie desărată (se poate renunța la măslină). Se pot consuma doar cu ceapă, ulei și oțet (în ambele cazuri necesită însă ceva udătură).

(Continuare în numărul următor)

Vasile IASCHIU

S-a terminat prohibiția

La începutul lunii iunie, s-a deschis pescuitul pe Dunăre și bălțile adiacente. În așteptarea acestui eveniment, am asistat la o discuție interesantă dintre doi pescari, Ilko Ignat (pensionar și ex-pescar) și ginerele său, amândoi buni pescari și profesioniști, dar care se contradiceau pe tema cum se pescuia pe timpuri și cum se pescuiește în zilele noastre, fiecare venind cu argumentul său.

Pe timpuri, pescarii erau organizați pe brigăzi (10-12 persoane) conduși de un brigadier și care erau repartizați în diferite locuri de pescuit. În localitatea Sfântu Gheorghe erau 10 brigăzi, mult timp conduse de o femeie, Dumitru Axenia, din al cărei cuvânt nu ieșea niciun brigadier, niciun pescar. Pe timpuri, bărcile (caiucele) erau tractate de vase, dar de cele mai multe ori pescarii se întorceau cu bărcile trase la rame (care necesită un efort enorm), pe când azi se pescuiește mai mult individual, iar pescarii care se respectă posedă bărci cu motor, foarte puternice.

Bătrânul Ilko se laudă că a prins în Marea Neagră un morun de 396 kg carne curată și din care a scos 74 kg icre negre (o adevărată avere), dar bătrânii povestesc că au pescuit și exemplare de morun care depășeau 1000 kg. Bătrânul Ilko pescuia zilnic cu brigada lui câte un caiuc (barca mai mare la care trăgeau la rame mai multe persoane și care se folosea la pescuitul pe mare) plin cu pește marin mărunt (stavridă, rizeavcă, hamsie), iar ginerele s-a plâns că autoritățile au instituit prohibiție la sturion încă acum cinci ani, iar cantitatea de pește din alte specii scade pe zi ce trece, inclusiv la scrumbie al cărei sezon se încheie (și care a fost foarte slab în ultimii ani).

Au încercat să explice și cauzele dispariției unor specii.

Știu cauzele mai bine decât specialiștii (oamenii de știință), dar nu întotdeauna pot lua măsurile ce se cuvin, este nevoie de intervenția autorităților.

Pe primul loc s-ar afla poluarea și apoi pescuitul excesiv și mai ales braconajul. Apoi s-au plâns că braconierii concurează cu pescarii autorizați folosind scule interzise, mai ales curentul electric, care distruge puietul, reproducătorii curentați devin sterili, iar cei salvați opresc reproducerea timp de câțiva ani. Ilko subliniază că și pe timpul lui se practica pescuitul cu curent electric, dar acesta era dirijat pe o perioadă scurtă și numai în anumite condiții. În timp ce numărul braconierilor crește, scade numărul pescarilor autorizați, datorită dărilor către stat, care sunt exagerat de mari.

Cei doi au concluzionat că dacă autoritățile nu vor lua măsuri urgente pentru a diminua poluarea, braconajul, mai ales cel cu curent electric, Delta riscă să rămână fără pește, deci fără surse de trai pentru locuitorii ei, pentru care peștele este un aliment vital.

Vasile IASCHIU,
Tulcea

„Artă fără frontiere“.

Ziua Europei 2016 la Vinnyțea

La 14 mai a.c., o sâmbătă cu un pic de soare și un pic de ploaie, locuitorii din Vinnyțea au sărbătorit pentru a noua oară Ziua Europei. Pe locuitorii orașului și pe vizitatorii veniți din afară, i-a așteptat un program plin de acțiuni de caritate, concerte, manifestări cu sculpturi vii și muzicieni stradali, cursuri de master-class și multe alte activități amuzante și antrenante. Din an în an, festivalul devine mai colorat și mai



ambitios, iar frumusețea principală este întotdeauna dată de muzică.

În fiecare an, zeci de mii de spectatori se adună în această zi în centrul orașului care, în câteva ore, devine o zonă pietonală, pentru a lua parte la un program bogat și diversificat. Ziua Europei, în Vinnyțea, se sărbătorește din 2008, reunind comunitatea orașului într-un efort comun în direcția europeană de dezvoltare. Printre diverse proiecte de artă ucraineană și străină, un loc important îl ocupă proiectul artistic Festivalul Internațional „Artă fără frontiere“. Acesta a fost inițiat în anul 2013 de Școala de Artă pentru copii „Vyșenka“ din Vinnyțea. Ca urmare a acestui proiect locuitorii orașului și nu numai ei, în fiecare an, au posibilitatea să se familiarizeze cu cultura țărilor Europei.



În acest an, Ziua Europei a avut loc în formatul tradițional – festivitățile au fost concentrate în cinci dintre piețele orașului: Piața Independenței și Sotnia Celestă, Piața Europeană, pe străzile din jurul Pieței Catedralei și Teatrului de Vară din Parcul Gorki. „În aceste zile, mulți locuitori ai orașului au ieșit pe străzi pentru a sărbători Ziua Europei, pentru că orașul Vinnyțea este un oraș european și merge în direcția europeană, ca de altfel și țara noastră“ - a remarcat în cuvântul său primarul interimar al orașului Serghei Morgunov. De aceea noi am încercat să facem astfel, încât toate preferințele să fie prezentate, în diferite formate, în aceste piețe“.

Așadar, în Piața Independenței a răsunat muzica clasică, în Piața „Sotnia Celestă“ aproximativ 20 de ONG-uri și

fonduri de caritate s-au unit în realizarea unor proiecte sociale de caritate. Strada Unirii a devenit un loc pentru manifestări interactive, festivaluri cu muzicieni stradali și statui vii.

La festival, la invitația Școlii „Vyșenka“, de-a lungul anilor, au venit grupuri folclorice, de dans și de muzică de orientări diferite din Georgia, România și Polonia. O impresie de neuitat pentru locuitorii din Vinnyțea au lăsat programele prezentate de ansamblul coregrafic „Kartli“ (Georgia) și ansamblul „Adamos Brass“ (România - ansamblu cu care organizația noastră a realizat câteva colaborări frumoase), care au fost prezenți la festival în anul 2013.

În acest an, cu programe specifice au venit la sărbătoare oaspeții din două orașe înfrățite - Kielce (Polonia) și Iași (România). Între organizația noastră a UUR (ansamblul nostru de dansuri populare ucrainene „Veselka“) și Școala de Artă pentru copii „Vyșenka“ din Vinnyțea s-au statornicit relații de prietenie trainice, având în vedere că membrii ansamblului nostru au participat la acest festival de mai mulți ani la rând. Între UUR (Organizația municipală Iași) și Euroregiunea Siret Nistru a fost încheiat un acord de colaborare în domeniul cultural cu 3 ani în urmă. Participarea ansamblului nostru nu s-a limitat doar la programul prezentat în piața „Vodohrai“. În ajunul Zilei Europei, în sala Colegiului de Cultură și Artă, „M. Leontovyci“ din Vinnyțea ansamblul nostru a prezentat un master-class pentru învățarea dansurilor populare românești în fața unui public numeros și doritor să învețe câte ceva din tradițiile noastre. În ciuda vârstei relativ tinere (15-17 ani), artiștii au prezentat cultura românească la cel mai înalt nivel artistic.



Imediat după artiștii noștri, cu un master-class de jazz și hip-hop s-au prezentat reprezentanții teatrului de dans din Kielce (Polonia). Aproape toată lumea a luat parte cu mare plăcere la aceste master-class, iar alții au privit curios la tot ce se întâmpla pe scenă, de lângă scenă, căci totul se succeda rapid și distractiv. De asemenea, au fost prezente alte stiluri de dans - tango, hip-hop. Toate acestea au fost însoțite de muzică antrenantă și de costume colorate. Artiștii celor două ansambluri au uimit pur și simplu publicul spectator cu energia, rezistența, plasticitatea și rapiditatea mișcărilor.

Se cade să amintim că oaspeții au rămas extrem de mulțumiți de ospitalitatea și amabilitatea locuitorilor din Vinnyțea, a organizatorilor precum și a celor cu care au intrat în contact. Timpul liber rămas la dispoziție, participanții la festival l-au folosit pentru a-și împărtăși impresiile de la festival și din experiența lor artistică și pentru a face planuri pentru vizitele următoare. Trebuie remarcat că oaspeții din străinătate au avut posibilitatea să viziteze patrimoniul Muzeului Național „M. Pirogov“, precum și buncărul lui Hitler „Wervolf“.

În cele din urmă, vreau să scot în evidență



faptul că tinerii noștri dansatori sunt așteptați la festival și anul viitor, care va fi interesant și distractiv!

Reamintim: Complexul Muzeal a fost deschis la 9 septembrie 1947, în fostul conac al lui M.I. Pirogov „Vyșnea“, pe care acesta l-a cumpărat de la moștenitorii doctorului în medicină A.A. Hrykolevskyi, la o licitație din Kiev, în anul 1859.

Obiectivele Complexului Muzeal sunt reprezentate de o clădire cu mansardă și o farmacie, care au fost construite de M.I. Pirogov în anul 1866, precum și de o biserică-necropolă, a cărei construcție a fost terminată în anul 1885. Din anul 1882, aici se află corpul îmbălsămat al lui M.I. Pirogov.

M.I. Pirogov, într-un timp relativ scurt, a amenajat gospodăria conacului și împrejurimile acestuia. În conac, M.I. Pirogov a deschis un spital în care a făcut, cu rezultate bune, operații chirurgicale dificile.

M.I. Pirogov a murit la 23 noiembrie 1881. Corpul lui M.I. Pirogov îmbălsămat de medicul D.I. Vyvodeț din Petersburg, la 24 ianuarie 1882, a fost mutat în mormântul familiei, deasupra căruia, în anul 1885, după proiectul academicianului V.I. Syciugov, a fost construită biserica sfințită în cinstea Sf. Nicolaie.

Activitatea de bază a Muzeului Național „M.I. Pirogov“ este conservarea mediului cultural specific din timpul vieții omului de știință și se referă la cele mai importante obiecte de patrimoniu cultural al Ucrainei. Muzeul ocupă un loc special în turismul intern și internațional.

Victor HRIHORCIUC,
președintele Organizației
municipale Iași a UUR

Aproape 30 de muzee și-au deschis porțile în noaptea de 21 spre 22 mai. Publicul a avut acces gratuit, principala atracție fiind Palatul Culturii, care găzduiește patru instituții de cultură. La data de 21 mai, începând cu ora 19.30, a fost deschis oficial Muzeul Municipal, cu o expoziție temporară, obiectivul fiind realizat de Primăria Iași cu fonduri europene. Muzeul găzduiește o expoziție de artă plastică, obiecte de colecție și documente de înființare a învățământului artistic superior la Iași. La „Noaptea Muzeelor“ a participat și Primăria municipiului Iași, Palatul Roznovanu (cu o expoziție: Iași, oraș al diversității) fiind deschisă publicului între orele 19.00-01.00. La solicitarea organizatorilor, Organizația municipală Iași a UUR a participat cu o expoziție de carte, ziare și reviste, editate de UUR, postere cu aspecte din tradițiile și obiceiurile ucrainenilor, portul popular ucrainean, purtat de doi membri ai organizației noastre, Scalschi Anca Mihaela și Șerban Vlad Răzvan. Standul nostru a fost vizitat de foarte mulți vizitatori și mai mulți au dorit să aibă ca amintire o fotografie cu cei doi voluntari care au prezentat portul popular ucrainean.



Totodată, ieșenii au mai putut vizita Serviciul de Stare Civilă (între orele 19.00-00.00, expoziție: acte de stare civilă ale personalităților ieșene), Turnul Mănăstirii Golia (19.00-2.00) și Garni zăna Iași (20.00-24.00, Istoria Palatului Oștirii din Copou). Față de edițiile precedente, vizitatorii au avut la dispoziție o aplicație mobilă pentru instituțiile de pe raza orașului. În județ, au fost deschise obiective culturale din Trifești (Muzeul „Constantin Negruzzi“), Mircești („Muzeul Vasile Alecsandri“), Golăiești (Punctul muzeal „Ionel Teodoreanu“), Miroslava (Punctul muzeal „Dimitrie Anghel“), Ruginoasa (Palatul „Ale xan-

Cine știe că în Banat locuiesc și ucrainenii, știe, cu siguranță, și de Copăcele, care este unul dintre cele trei sate (Copăcele, Zorile și Cornuțel) înființate cu mai bine de 100 de ani în urmă prin așezarea pe aceste meleaguri a ucrainenilor din Transcarpatia – Ucraina.

Venind aici, ucrainenii și-au adus obiceiurile, credința dar și portul, ba chiar și unele unelte și obiecte casnice.

Dar cum se pot vedea astăzi mai bine obiectele ce le aveau în gospodăriile lor bunicii noștri dacă nu într-un muzeu?

Îmi amintesc și acum că, elevă fiind la Școala din Copăcele, domnul diriginte (atunci tovarășul diriginte), profesorul de istorie Petru Câmpeanu, ne îndruma să căutăm pe la bunici prin pod sau în magazie, obiecte vechi. Și nu mică mi-a fost mirarea când chiar am găsit în podul casei noastre o sa de lemn și ceva ulcele tot din lemn (pe atunci credeam că eu le-am descoperit). Cu permisiunea părinților și, bineînțeles, a bunicii, am dus obiectele „descoperite” la școală, unde în holul de lângă clasa noastră era „muzeul”, adică un dulap cu uși de sticlă, unde



dru Ioan Cuza“) și Hârlău (Muzeul Viei și Vinului).

În acest weekend au avut loc și manifestări incluse în cadrul Festivalului Internațional al Educației (FIE). La Aeroclubul „Alexandru Matei“ au avut loc show-uri aviatice, salturi cu parașuta, zboruri de agrement, activități aeronautice interactive, concursuri, concerte cu artiști naționali și internaționali și diverse competiții (freestyle football, parkour). O altă manifestare a fost și finala Campionatului Național Universitar de Șah, la sala de sport din campusul Tudor Vladimirescu, eveniment la care au participat circa 50 de studenți. Alte manifestări incluse în FIE constau

Noaptea Muzeelor la Iași

în competiții sportive (tenis de masă, badminton, street ball), parada fanfarelor cu tramvaiul de epocă pe traseul Târgu Cucu - Copou, expoziții și concerte care s-au desfășurat în cadrul „Rock’n’Iași“, la pârtia de schi.

Festivalul Internațional al Educației - FIE - este un proiect cultural-educativ anual, organizat în perioada mai - iunie (spre sfârșitul anului școlar / universitar) de către Primăria municipiului Iași împreună cu universitățile de stat din Iași, Inspectoratul Școlar Județean, instituțiile de cultură de stat sau private, precum și operatori culturali independenți și societatea civilă.

Programul FIE este în mod deliberat un mix de evenimente cultural-educative diverse (muzică, expoziții, carte, film, operă, teatru, educație etc.) atât evenimente individuale, cât și festivaluri de sine stătătoare - un adevărat „festival al festivalurilor” - care valorifică atât spațiile convenționale, cât și pe cele alternative și care își propune să fie o manifestare de masă, adresată tuturor ieșenilor, dar și turiștilor români și străini.

Festivalul Internațional al Educației s-a născut în 2013, la inițiativa Primăriei municipiului Iași și a mediului cultural-academic ieșean, cu scopul de a face cunoscută lumii întreaga ofertă educațională de prim rang a Iașului. Iașul este un oraș al școlilor, cu cele mai bune licee din România, cu cea mai veche universitate din țară, cu o pleiadă de olimpici și cu zeci de mii de studenți.

Dar ideea s-a dezvoltat rapid, a explodat chiar, devenind imediat un veritabil fenomen cultural. În zona educației a fost descoperită o sursă extraordinară de energii, de proiecte și de inițiative

originale. Toată lumea, de la cei mici la cei mai mari, a devenit interesată de FIE. Ceea ce arată că, într-adevăr, educația este domeniul care poate face Iașul foarte cunoscut în lume.

FIE a fost gândit încă de la prima ediție și ca un vehicul cultural al Iașului pe plan național. Prin urmare, Festivalul s-a diversificat exponențial, antrenând o gamă foarte largă de evenimente culturale. Festivalul a fost dezvoltat pe o formulă cât mai vastă, ca un amestec provocator de cultură și divertisment în aer liber, ce pune în evidență atât spațiile convenționale, cât și pe cele neconvenționale. Nu a fost uitată nici cultura alternativă. FIE include anul de zile evenimente de genul spectacole, conferințe, dar și acțiuni stradale, la care intrarea publicului este liberă.

Nu în ultimul rând, FIE pune în valoare, dincolo de oferta educațională, orașul însuși, cu poveștile sale, cu oamenii săi, cu proiectele sale de viitor.

Tocmai pentru ca acest eveniment să fie o reușită deplină, organizatorii FIE au făcut invitația tuturor oamenilor care iubesc Iașul, adică atât ieșenilor, cât și turiștilor, să participe la cât mai multe acțiuni din cadrul Festivalului, pentru a deveni la rândul lor actori ai unui proces artistic în desfășurare.



Organizatorii au transmis mulțumiri organizației municipale a UUR pentru implicare în buna desfășurare a acestei activități, iar noi la rândul nostru mulțumim membrilor organizației noastre care s-au implicat activ în pregătirea și participarea la acest eveniment.

Victor HRIHORCIUC,
președintele Organizației Iași a UUR

Un muzeu de a cărui existență e bine să știm

erau frumos aranjate și etichetate obiectele aduse de elevi, dar și cele găsite de dl prof. Câmpeanu.

După mulți ani, la centenarul așezării ucrainenilor în Banat, când s-a sărbătorit cu mare fast acest eveniment, în anul 2006, dl prof. Câmpeanu a mutat „muzeul” în două încăperi ale Primăriei. Mai târziu, la insistența mai multor ucrainenii devotați, printre care și părinții mei, Maria și Ivan Liber, Primăria a cumpărat o casă veche, singura casă veche din localitate. Din păcate, în loc să fie renovată, casa a fost demolată și construită alta din bârne de lemn. Acum muzeul satului meu natal se află în această casă, fiind în continuare în grija dlui prof. de istorie Câmpeanu, care ne spune:

„Am venit în acest sat în anul 1959 din satul maramureșean Ruscova. Am lucrat ca profesor de istorie și geografie în Școala din Copăcele de la venirea mea și până la pensie. Când am venit aici eram cu-

rios să aflu de unde au venit acești ucrainenii și de când. Am început să vorbesc cu vârstnicii din sat și încet, încet să mă documentez, dar și să adun obiectele ce le vedeți aici (în muzeu n.n.) care au peste 100 de ani. Am adunat foarte multe materiale la școală, unele chiar s-au deteriorat, dar o mare parte le-am mutat în încăperile ce le-am primit de la Primărie, iar mai târziu în această casă. Cred că se mai pot aduna și acum ceva obiecte, mai ales cusături. Cusăturile ce le vedeți aici pe pereți, unele dintre ele sunt făcute de învățătoarele Câmpeanu și Liber.” Așa cum spune și interlocutorul meu, nu multe sunt satele care au un astfel de muzeu.

Locația muzeului este foarte frumoasă, care ar merita să primească și o nouă întrebuintare. Curtea muzeului fiind foarte generoasă, cu iarbă și pomi fructiferi, pe colină, iar în partea opusă susură pâraul Potik. Oare cum ar arăta acolo o scenă, spectatorii să se afle în „amfiteatrul” dintre pruni, iar cântecul și dansul ucrainean, poezia și voia bună să domnească în acest peisaj mirific fie de pruni înfloriți, fie de pruni înfrunziți, fie de pruni îngălbeniți?

Simona LIBER-LĂNCRĂNAN

Lvivul, întotdeauna

(Urmare din numărul 311/312)

Orașul-circ

Nu mai puțin distractive pentru cei din Lviv erau și concertele milogilor („corurile moșilor obidiți”) cu acompaniamentul cvartetului de violoniști orbi, ajutat de o orgă portativă, un trofeu de la Grunwald¹.

Secolele de aur ale Lvivului coincid cu epoca marilor descoperiri geografice, când locuitorii Lumii Vechi au constatat cu stupeoare cât de exotice este viața reală. Atunci, sub zidurile orașului, au început să apară primii manageri (sic! manager în original, n. mea, C. Ir.) cu ale lor minuni la vedere. Unul ducea într-o cușcă pe roți un sălbatic indian, altul o pereche de lemuri, iar încă altul – un furgon plin cu minereuri, moluște și embrioni. De la sfârșitul secolului al XVI-lea, printr-un ordin executoriu special, lor li s-a permis intrarea în oraș. Cât privește menajeriile ambulante, lor li s-a atribuit ceva mai târziu destul spațiu la Pohuleanka (atunci încă nu era parc, ci pădure preorașenească). Acolo își puteau adăpa fără probleme animalele la izvoarele Poltavei, iar mai exact, la afluentul său Pasika. Începând cu al doilea sfert al secolului al XVII-lea, Pohuleanka, precum o junglă tropicală, se umple de răgetele și țipetele sutelor de viețuitoare fantastice. Hipopotamii, elefanții și rinocerii calcă și distrug complet poienile ei verzi. Panterele și gheparzii sar prin copaci. Papagalii și maimuțele încing în vârfulurile copacilor stridente certuri de ore întregi.

Aproximativ în același timp, adică aproape de mijlocul veacului al XVII-lea, la Lviv ajunge pentru întâia oară circul ambulant „Vagabundo” – o trupă internațională extraordinar de colorată, cuprinzând tot felul de unicate, care de atunci, timp de trei sute de ani, n-a părăsit perimetrul

neral despre circ poate fi expus în câteva pozițiuni. Structura sa era dinastică – în felul acesta, toți directorii săi au purtat secole întregi același nume. Întotdeauna directorii erau numiți de Investor, persoană pe care n-a văzut-o nimeni niciodată: se zice că acesta ar fi condus totul, locuind, fără a-și părăsi bârlogul, undeva în cantonul elvețian Wallis, în patria meseriei de circar. Ultimul dintre directori, Ananda, a înfăptuit o răsturnare nemaiauzită și, înlăturându-l pe Investorul de atunci, a preluat personal conducerea circului. Însă aceasta s-a întâmplat în ajunul falimentului total, când întreaga trupă, pentru a se salva de represaliile politice, a trebuit să fugă peste ocean.

Romanul despre ultimii lor ani s-ar putea numi simplu – *Cercul „Vagabundo”*.

El ar putea să înceapă așa: „Anomaliile bântuiau lumea și cu niciun chip ele nu puteau ocoli Lvivul. Anomaliile erau atrase de cea mai mare anomalie care se numea Lviv”.

Din „Cetatea înaltă” a lui Lem reiese că în copilăria lui îi văzuse pe ultimii mohicani de la „Vagabundo”. El ține minte cum „prin curțile acelor vremuri mișunau numeroși prestigiatori, înghițitori de flăcări, acrobați, cântăreți și muzicanți, precum și flașnetari adevărați, dintre care mulți aveau câte un papagal care extrăgea hârtiuța cu prezicerea”. Fapt e că în perioada descrisă de Lem un număr dintre actori părăsiseră circul.

Impostorii care au plecat (despre aceștia este vorba în roman) au pus mâna pe arhiva circului care cuprindea: instrucțiuni de magie cu privire la spectacolele cu magie și hipnotism; planurile secrete ale comunicațiilor subterane din închisori, mănăstiri, fortărețe și bănci din cele mai importante orașe; zeci de mape, artizanale și tipărite, cu menționarea locurilor unde sunt îngropate cele mai faimoase comori; mii de pagini compromițătoare despre personalități de frunte, administrative și politice, din toate epocile; alte secrete – ca de pildă, baghete magice, discuri de ebonită cu vocile spiritelor, oglinzile vrăjitoarelor în care pot fi văzute jocuri obscene, rădăcini de mandragoră, culese sub spânzurătorile de pe dealul Hyțliv.

Europei Centrale, ce-i drept, dispărând uneori pentru decenii întregi. Tot ce se cunoaște în ge-

Toată arhiva circului „Vagabundo” încapă într-o valiză. Se înțelege că această valiză e cea mai prețioasă din lume.

Aici se cuvine să amintim din nou mărturia

Vitrina literară

lui Lem care scrie despre „circurile miniaturale ambulante de la intrarea de serviciu, care pot încăpea cu toată recuzita (florete, haltere, sabia de înghițit) într-o singură și foarte jerpelită valiză din imitație de piele”. De altfel, eu am văzut asemenea valize la sfârșitul anilor '60. Dar atunci astfel de valize aveau doar nebunii.

Valiza conținând arhiva, se înțelege, era vânăta. Sunt cel puțin patru tabere care se străduiesc să pună mâna pe ea. Acestea sunt: serviciul de securitate, un birou de detectivi particulari, un brahman-vizionar indian și urmașii primului Invest. Impostorii, care de fiecare dată reușesc să scape și să-și piardă urma, până la sfârșit se încurcă atât de rău în acțiunile lor conspirative, că pierd valiza undeva la groapa de gunoi a orașului, nu departe de Zbyranka și Hrybovyci, unde o sfâșie milogii.

În roman, orașul se va transforma într-un spectacol de hipnoză permanent sau într-o atracție completă, suspect de ieftine și democratice, general accesibile, cu orchestre în parc, jaz, primul film sonor și păpuși mecanice. În roman, orașul e un carusel amețitor, un castel cu fantome, un butoi de răs, oglinzi deformante, nenumărate chioșcuri și cabinete, în care sunt cumpărate suflutele naive și fermecate ale proletariatu-ului preorașenesesc.

În ultima scenă, aflăm că circul e unul de purici, iar toate peripețiile din roman – halucinațiile unui școlar bolnav de scarlatină, care, chiu-lind de la lecții, se duce la luna-parc și nimerește în pavilionul de distracții, unde asistă la un show cu dresură de purici.

Traducere din limba ucraineană și note de Corneliu IROD

¹Grunwald – localitate în Polonia, unde la 15 iulie 1410, armatele polone, lituaniene și ruse au înfrânt oastea Ordinului teuton. Împotriva teutonilor a luptat aici și un corp de oaste din Moldova (C. Ir.).

Un sat mai aproape de cer

A scrie sau a da viață unui text, mai mult sau mai puțin fidel unei vibrații interioare este pentru Decebal Alexandru Seul o continuitate de aproximativ 40 de ani de când este împământat pe meleagurile Izvoarelor Sucevei. Când l-am cunoscut cu mai mulți ani în urmă mi-am dat seama că în viață ca și în scrierile sale este fidel atmosferei huțule, de unde-și culege informațiile pentru lucrările sale, cărți de publicistică și de literatură, proză din diverse reviste etc. Citisem ceva scris de Seul... mi-a părut minunat. Era vorba despre un volum în care lectura, o evocare autentică huțulă era scrisă arhaic, specific zonei în care trăiește și unde participă la obiceiurile de peste an. Încercând să dezleg înțelesurile literare din scrierile lui Decebal Alexandru Seul ajung la concluzia că acesta pătrunde în miezul lucrurilor sau a descrierii sadoveniene a acestor ținuturi montane unde-și duce slova mai departe. După părerea mea, autorul și-a impus deja un etalon valoric în cărțile publicate din lumea huțulilor. Caracteristic rămâne în opera domnului Seul satul dintre obcini cu căsuțele risipite pe coline ca niște jucării, de un copil, dar pe care le des-

crie cu multă măiestrie de literat. Satul pe care-l iubește prin credința locuitorilor săi în Divinitate din moși-strămoși fiind denumit pentru aceasta „mai aproape de cer”, favorizat însă și prin altitudinea sa! Călătoria în care-și duce autorul satul cere un răspuns: ce au găsit huțulii prin munții Izvoarelor sau de ce s-au adăpostit în aceste zone greu accesibile? Autorul trăiește intens atmosfera pe care o descrie din această zonă cu o explicabilă preocupare față de evenimentele cele mai importante din viața comunității-loco în care s-a integrat. Dialectica structurală în scrierile sale devine un element de legătură între relația umană ca interpretare și cea tradițională ce vor constitui punctul forte în fenomenul descriptiv literar. Narațiunea scriitorului este formal psihologică formulată clasic prin folosirea unor noțiuni concludente în arta creației moderne. Eu sunt doar un simplu cititor și cele exprimate în articolul respectiv sunt păreri personale despre o mică parte din opera acestui artist al cuvântului de astăzi pe care-l felicit urându-i noi realizări în arta sa.

*Vasile HUTOPILĂ,
pictor profesionist*

Stepele lui Taras

Din ruine sfinte ne apare-n ceață
Mândru este-n fală, mândru este-n port
Unde ne e oastea, unde-s atamanii?
Toți ne zac sub cruci, risipiți în stepe
În pământul sfânt, ce-i scaldat în sânge
Secol după secol, și mort după mort.
Unde ne e Sicea?, ne întreabă Taras
Baba afurisită - Cati o chema
A distrus-o deîndată, piatră după piatră
Căci în urma ei - fumul și cenușa.
Asta rămânea!
Iată văd năluci, ne apar în zare
Petro cu Ivan, Horst și cu Bohdan
Bohdan e în frunte, el e cel mai tare!
Vie moștenire, asta v-am lăsat!
Sfânt pământ al nostru, glie ce-i străbună
Ce-i udat cu sânge, veacuri după veacuri
Vie moștenire, asta v-am lăsat!

Ionuț MUTU

Binecuvântă această lună a anului cu-acest cântecel care primește sărutul soarelui la-nceput de vară și totodată îndemnul de a atârna roșii minuni prin pomi:

„Se coc cireșele, sute de sute
fetele vor multe
Asta-mi place, asta-i a mea
Asta ție nu ți-oi da”.

Întâi de Cireșar deschide luna cireșelor coapte, a crengilor încărcate cu rod purpuriu asemenea brațelor îndrăgostite ale dragostei de mamă. E drag copilului lumina soarelui, și-i este dragă fața mamei sale. De fapt, aceasta este chiar fotografia lunii, imaginea ce-atinge frunțile Cireșarilor, asemenea unui sărut al fericirii copilăriei lor.

Umbra plopilor – și ea tușează imaginea verii, în prima lună a ei: luminoasă, strălucitoare, cu soarele tinzând spre apogeu.

Două rățuște pitice înoată pe propria lor umbră pe lângă un ostrov de bălării, pe când copilul de pe mal nici nu gândește că sintagma „propria răspundere” - pentru conservarea mediului înconjurător, bineînțeles – ține de atitudinea celor mari.

Poetic, se zvonește că somnul care adie peste ochii pruncului „își are izvorul undeva, în satul zânelor din umbra pădurii, unde slab licăresc licurici; acolo-s doi boboci de vrajă. De-acolo veni somnul să sărute ochii pruncului. Zâmbetul care licări pe buzele pruncului adormit – cine știe unde s-a zămilit?”. Rabindranath Tagore – firește e cel ce întreabă și tot el răspunde, la timpul trecut: „Da, încă de când mama era o copilă și purta în sânu-i taina fragedă și tăcută-a iubirii – dulcea frăgezime-nflori în mădularele pruncului.” Vedeți? Concret, în spirit poetic și demografic vorbele de dragoste se desprind mai ușor de pe buze, îmbățișările viitoarelor mame sunt mai fierbinți, visele sunt mai îndrăznețe ca niciodată, iar bucuria împlinirii lor - dincolo de rostul fiziologic al somnului - umple viitorul lumii [nuntind] de promisiuni, cu împliniri de generații.

O capră se hârjonește - în coarne - cu iezișorii, asemenea mamelor ce-și leagă copii în brațe; stânga-dreapta, dreapta-stânga... Fiecare ied își încearcă pe rând norocul, crezând că-n coarne sălășluiește comoara dragostei de mamă.

Cireșar poate fi o lună anecdotică.

Și iată cum: într-o dimineață de vară, o tânără iepuroaică cu doi iepurași se-alintau nebunește prin rouă, lămâiță și cimbrisor... Deodată, o apariție omenească; tustrei o iau la goană

CIREȘAR ȘI CIREȘARI

arătându-și dosul - fiecare - în sens de „bună ziua”! Omul nici n-apucă să le răspundă la salut sau barem să strâmbe cu dispreț din nas. Din obișnuință, omul era un culegător de plante medicinale. E de presupus că scena s-a petrecut în jurul datei celei mai convenabile culesului de plante tămăduitoare, știut fiind că după 24 iunie plantele își pierd din puterile miraculoase.

În grădină, lumina soarelui biruitor peste gladiolele îmbobocite - cu puțin înainte de a trece prin „tunelul” solstițiului de vară când ziua va începe să se micșoreze și noaptea să sporească.

Deasupra unui cireș planează zgomotul mătășos al unui stol de grauri. Cad „firimituri” de la ospăț, cad cu sunet mat pe trotuarul din fața casei. Pentru cireșarii de-o șchioapă detergenții din reclame fac minuni, în mașinile automate de spălat. O cămașă albă „la prima vedere” nu vine niciodată singură să se expună pe frânghia de uscat: o aduce mama!

Teii sunt în floare. Înseamnă că pe Copou pot începe, seară de seară, adevăratele poetice promenade. Pe cer, se distinge mâna Poetului Național, întinsă Luceafărului... Luna în deplinătatea ei, lucrează la capacitate maximă: vârfurile copacilor nestăvilind săruturile cuplurilor de îndrăgostiți.

Iunie face spicele cerealelor și cele ale fânețelor să-și facă unii altora plecăciuni. Căi pasc, coamele lor stau de vorbă, ca după orice alte alegeri locale. Pentru țărani se întetește zvonul de pregătire febrilă a seceratului și cositului. Pentru orașeni a sosit anotimpul vacanței; totul miroase a mare, a munte și-a dor de fugit de-acasă. Și-acest gând de a fugi de acasă, nu ni-l putem imagina fără o tresărire de fericire poetică, gândindu-ne la Marin Sorescu.

Pălăria de soare a bunicii face probe: la dreapta, la stânga, ceva mai la dreapta... Pe nepoțică o cupride amețeala. Sentimentul de tinerețe fără bătrânețe al bunicii continuă în voie, înconjurat de atâta iradiere izvorătoare dintr-o oglindă de hol.

Înconjurată de atâta iradiere solară, de atâta freamăt și miresme revărsate peste pământ, o

floarea-soarelui pierdută [pitică] s-a hotărât să-și ducă restul zilelor, stabilindu-se cu domiciliul la marginea unui câmp de porumb.

În visele noastre de adulți au loc cele mai mărețe evenimente ale lumii. Și – în aceleași momente – majoritatea cireșarilor se confundă cu pozitivismul și realitățile unei copilării împlinite.

Bătrânul tipograf când a cules literele pentru apariția romanului „Cireșarii”, Internetul nu se născuse sau poate că era un puști căruia abia îi mijeau „tuleele hardului”. Cât suntem de nestatornici să-i răsplătim truda, barem cireșarii de astăzi să se aventureze... într-o lectură. Știu, este o propunere crudă. Dar intenția este dreaptă. Eu deschid astfel drumul, adică romanul; încercați și voi.

De Sânziene, printre amestecate anotimpuri de plante medicinale îmi respir aerul personal: prin fânețe și poieni cutreierând... Sunt în cutreier vegetal și contemplări de polen - pe moșia de vise a păstrării stării de sănătate - cel mai tare „cercetător” al tratamentelor naturiste! [Citiți aceste rânduri, lăsați-vă încântați de o asemenea drumeție, poate-poate...].

Sufletul de cireșar explodează, pe când copil cocoțat în bătrânul cireș din curtea bunicilor fiind și lăsându-ți sentimentele să izbucnească în voie, copilărește, te simți ca un fecior de faun!... aflat sub vraja unui început de după-amiază de vară.

Interlocutorul meu „Enter” mă observă intrigat de oprirea mea din scris. „Continuă, continuă...” – îmi zice. Mă conformez. Încerc să mai adaug ceva, în cele din urmă. Poate că va fi surprins de o ultimă definiție de-a mea - iat-o: Cireșarii pot fi asemuiți cu fructele de rodie – soarele lunii de Cireșar le desface „în două firi” și așa face să apară sămburii miracolelor.

Peste un zâmbet voios de cireșar nu poți trage cortina, căci el s-a născut pe scena vieții.

.....

Poate că, la o vedere din cosmos,
Cireșar nu-i ca o planetă oarecare,
aflată în Spațiu.

Poartă un semn distinctiv:
inimile cireșarilor sunt „sateliții” ei!

Între timp, un sentiment trăit aieva
- ca o vrabie - sărind
de bucurie și dragoste șterge
orice altă graniță de interpretare.

Mihai MATEICIUC

Lansare

Vornicul, cu biciu-n mână
– staroste peste prostime,
jilțul, vrând ca să-i rămână,
începu să o anime.

C-un ucaz,
ca-ntotdeauna,
strânse plebea laolaltă,
încropind o sărbătoare
în cetatea sa de ... baltă.

Și alături, printre nuferi,
brotăcimea se adună
făcând zarvă dintre tufe
către lună.

Cică judele promite
gratis, câte-o libelulă
Jupâneasa Oac, și dânsa
e fudulă,
ea, îi stă frumos în dreapta

către lac,
iar prostimea-i bucuroasă:
– Oac, oac, oac!

Până când de la Împăratul
va veni înștiințare
vornicul cinstește satul:
– La mai mare!

În sfârșit vine zapisul
cu un brotăcel mai sprinten,
Oac, își „omeni” trimisul
... cu un pinten.
Iar prostimii deodată
(ridicat în jilț de Vodă)
proclamarea și-o citește,
că-i la modă.

Și văzând că-i „groasă” gluma,
Biciu-nvârte și stropșește:
– Nu vă mai dau libelula.
Prindeți ... pește.

Cristian CEGA

Miniglume

1. Vine o băbuță la medic, iar acesta o întreabă:
— Cum de-ați lipsit atâta timp?
— Am fost bolnavă...
2. — De ce vecinul dumneavoastră își blestemă soarta?
— Probabil, iarăși i-a dispărut câinele, sau i s-a întors soția...
3. Fiul către tata:
— Este adevărat că însurătoarea-i loterie?
— Nu, fiule. La loto mai și câștigi...
4. Soția către soț:
— Iar te cheamă la școală. Fiul nostru a mai spart un geam.
— Drace! Câte geamuri poate să aibă școala asta?!
5. — De ce-i cumpărați fiului dumneavoastră pian? Doar îl învățați să cânte la vioară?
— Adevărat, dar a aruncat deja trei viori pe geam...
6. Cu glas stins, soția bolnavă, se roagă:
— Bărbate! Taie-mi o bucată de costiță.
— Cât de groasă, de două sau de trei degete?
— Dar ce, al patrulea deget ți s-a uscat?
7. — Chelner, m-am cam îmbătat... nu aveți ceva ca să-mi revin?
— Am înțeles... poftim nota de plată!

Kolea KURELIUK

Discursul Președintelui rostit la seara-recviem în memoria victimelor genocidului poporului tătar din Crimeea

Preasfinți părinți, stimați compatrioți, dragi tătari crimeeni, drag popor ucrainean,

Astăzi, în ziua profundei solidarități, sunt și eu tătar crimeean. Așa cum a fost tătar crimeean și tizul meu, etnicul ucrainean generalul Petro Hryhorenko. În anul 1968, când „dezhgețul“ din vremea lui Hrușciiov a luat sfârșit și a început „înghețul“ din timpul lui Brejnev, el nu s-a temut să se ridice în apărarea tătarilor crimeeni și a spus lucrurilor pe nume: „Ceea ce vi s-a făcut în 1944 are o denumire clară. Este un genocid clar - una dintre cele mai cumplite crime împotriva umanității“...

Deși cu o întârziere de câteva decenii, anul trecut, Parlamentul Ucrainei a adoptat „Hotărârea privind recunoașterea genocidului poporului tătar din Crimeea“. S-a stabilit ca data de 18 mai să fie ziua memoriei victimelor acestui genocid.

Se știe că Kremlinul a ținut în cel mai mare secret informațiile legate de strămutarea forțată a unei întregi etnii. Eu, personal, am aflat despre această tragedie a tătarilor crimeeni în 1987, fiind student al Universității de Stat „Taras Șevcenko“ din Kiev. Atunci, toate posturile de radio occidentale, și „Vocea Americii“, și „Svoboda“, și BBC relatau cum sute de tătari crimeeni cereau, în Piața Roșie din Moscova, să li se permită întoarcerea acasă, în Crimeea. Secretul nu mai putea fi păstrat, iar acei „curaجوși“ au fost chiar primiți de Gromâko, a doua persoană, la acea vreme, în stat. Pe atunci, ei încă mai erau deportați în Uzbekistan. Dar, în opinia mea, această acțiune a devenit punctul de la care a început revenirea tătarilor crimeeni acasă. Acestea au fost zilele în care, datorită eforturilor voastre, la baza imperiului a apărut prima fisură, iar destrămarea lui v-a deschis drumul spre casă părintească.

Sângele îngheață în vene când citești documentele care arată prin ce încercări au trecut deportații. Nu voi deschide vechile răni, mai ales că acum vă provoacă dureri noile suferințe, voi menționa doar cuvintele lui Ebulsuvut Muedinov, pe care le-a rostit la aflarea veștii despre moartea din cauza foamei a patru dintre rudele sale, aflate în locul de deportare: „Ar fi mai bine ca puterea sovietică să ne execute pe toți așa cum făceau naziștii cu evrei ca să nu ne mai chinuim“...

Așa-numita prietenie între popoare pe înțelesul Moscovei i-a costat pe oamenii deportați din locurile lor de baștină sute de mii de vieți: bărbați și femei uciși de condițiile inumane de viață și copii nenăscuți.

Represiunile folosite de puterea sovietică nu au oprit mișcarea națională pentru recucerirea drepturilor și libertăților. Nici actuala putere de ocupație temporară rusă nu reușește să supună poporul vostru iubitor de libertate. În Rusia, au avut loc schimbări de capitale, de puteri și drapele, de țări, secretari generali și președinți, dar din timpul Ecaterinei a II-a, Petersburgul și Moscova i-au persecutat mereu poporul tătar din Crimeea. Aceasta este o constantă a politicii Rusiei sub toate regimurile. Iar

acum, urmașii „demni“ a strămoșului lor, nepoții lui Stalin reanimă politica genocidului împotriva tătarilor crimeeni.

De fapt, este de-a dreptul greu de înțeles că în inima Europei geografice se poate întâmpla așa ceva, și anume că ocupanții aruncă în închisori oameni numai pentru că vorbesc în limba maternă tătară, că aceștia cred într-un alt fel în același Dumnezeu și vor să trăiască liber pe pământul lor.

„Tribunalele“ lor au interzis Medjlisul, iar o parte a conducerii acestuia se află în închisoare. Zeci de tătari crimeeni sunt după gratii. Mii de tătari au fost nevoiți, la fel ca acum 72 de ani, să părăsească Crimeea natală.

Ocupanții terorizează, răpesc, percheziționează, audiază la KGB, împiedică funcționarea mass-mediei libere, interzic acțiunile pașnice și nu permit liderilor naționali accesul în Patria lor.

Moscova vrea ca tătarii crimeeni să tacă pentru totdeauna și să dispară. Nu va reuși! Vocea voastră răsună puternic în toată lumea. Este vorba și de Medjlis care continuă să acționeze în Ucraina neocupată, și de Jamala, care, prin cântecul ei, a impresionat până în adâncul sufletului întreaga Europă și lumea. Îți mulțumesc, Jamala! Te felicităm pentru strălucita victorie la Eurovision! Interpretarea ta i-a obligat pe europeni să vadă o dată în plus un fapt evident: Crimeea este Ucraina, iar Ucraina este Europa!

Succesul la Eurovision este o victorie asupra minciunii, a răului, asupra violenței. Sunt sigur că în felul acesta este perceput acest succes de întreaga lume.

Cu 72 de ani în urmă, tătarii crimeeni trebuiau să facă față singuri necazurilor cu care s-au confruntat. Astăzi, împreună cu voi, împreună cu noi toți sunt milioane de prieteni. Ucraina, lumea nu trebuie să permită ca tragedia poporului tătar din Crimeea să se repete. Aceasta nu este numai poziția Ucrainei, ci și a celor mai importante țări ale Europei și Americii, a celor mai de prestigiu organizații internaționale, a tuturor partenerilor noștri din lume. Noi am ridicat în fața partenerilor noștri nu numai problema continuării, ci și a înăsprii sancțiunilor împotriva Rusiei și a marionetelor ei din Crimeea dată fiind înrăutățirea situației privind drepturile și libertățile cetățenilor noștri.

Noi avem sarcina să-i apărăm pe tătarii crimeeni în patria lor, în Crimeea, de asemenea, să eliberăm, pas cu pas peninsula ucraineană de sub ocupația rusă.

Deși cu întârziere, noi am conștientizat faptul că în Crimeea trebuie creată autonomia națională a tătarilor crimeeni, evident cu garanțarea totală a drepturilor și libertăților egale ale etnicilor ucraineni, ruși și ale altor etnii.

Avem obligația să declanșăm în Parlamentul Ucrainei procesul de modificare și completare a cap. X din Constituția Ucrainei „Republica Autonomă Crimeea“ care să reiasă din dreptul inalienabil al poporului tătar din Crimeea la autodeterminare în cadrul statului ucrainean suveran și independent. În curând,

mă voi adresa Comisiei Constituționale a Ucrainei cu solicitarea de a se forma un grup de lucru din membri ai acestei comisii, reprezentanți ai Medjlisului și experți pentru pregătirea modificărilor și completărilor la capitolul menționat.



Crimeea a fost, este și va rămâne parte integrantă a Ucrainei, iar țara-tâlhar va fi obligată să restituie ce a furat. Așa se va întâmpla mai devreme sau mai târziu oricât de lung se va dovedi procesul de scoatere de sub ocupație a peninsulei. O crimă cum este anexarea nu are termen de prescriere în dreptul internațional. Am convingerea că noi vom readuce sub suveranitatea ucraineană atât Crimeea, cât și raioanele ocupate ale Donbasului.

Dar, până la revenirea Crimeei la Ucraina, avem datoria să apărăm drepturile și libertățile cetățenilor noștri din peninsulă, să sprijinim sub toate aspectele rezistența acestora față de puterea de ocupație rusă.

Noi vom continua să folosim toate mijloacele pentru a menține pe agenda politicii europene și mondiale problema ocupării ilegale a Crimeei ca un fapt fără precedent de încălcare a dreptului internațional după cel de al Doilea Război Mondial.

Luni, la Summitul mondial umanitar din Istanbul voi discuta aceste probleme cu importanți lideri internaționali. Am inclus în delegație și lideri destoinici ai tătarilor crimeeni, Mustafa Djemilev și Refat Ciubarov, precum și pe Jamala.

Dragi compatrioți, Mulțumesc tuturor locuitorilor Crimeei care, în condiții extrem de complexe, nu întreprind legătura civică și spirituală cu adevărata lor Patrie - Ucraina, care nu au recunoscut regimul de ocupație și care opun rezistență în măsura posibilităților.

Săptămâna trecută, Parlamentul a adoptat „Hotărârea privind redenumirea unor puncte populate și raioane ale Republicii Autonome Crimeea și Sevastopolului“. Noi am restituit acestora denumiri istorice, unele dintre ele tătare. Este adevărat, că deocamdată aceasta este, din păcate, doar o declarație, care va deveni realitate după eliberarea Crimeei.

Acest război se va încheia pentru Ucraina numai atunci când va fi eliberată ultima palmă de pământ din Crimeea și în Donbas, când piciorul ultimului ocupant va părăsi pământul sfânt ucrainean. Până atunci, trebuie să fim puternici și neclintiți în încrederea noastră.

Crimeea nu e Rusia!
Crimeea e Ucraina!
Ucraina e Europa!
Slavă Ucrainei!

Pagină realizată de Ion ROBCIUC

UCRAINA - mai aproape